

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Ruday Barna.**

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 35. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Adókönyvek revideálásának szükségessége és adóügyi értesítés.

Az OMGE. üzemi osztályának munkakörébe a gazdaközönség köréből több ízben elhangzott kívánságra már régebbi idők óta felvétellett az adókönyvek felülvizsgálása is. Állandóan számos gazda fordul adóügyekben üzemi szakosztályunkhoz és bizony majdnem azt mondhatnók kivétel nélkül azt tapasztaltuk, hogy az adó-kivetésben az illetékes hatóságok felületessége miatt, amihez a gazdánál az ilyen ügyekben való járallanság társul, a gazdák legtöbbször több adót fizet, mint amennyit a törvény értelmében fizetnie kellene. Néha elég tekintélyes összegekre rug ezen felesleges kiadás, amelyet pedig a gazda igen könnyen elkerülhet azzal, hogy beküldi üzemi szakosztályunknak adókönyvét, itt csekély díj fizetése ellenében az adóügyi szakértővel felülvizsgálattjuk és a gazdát nemcsak arról értesítjük, hogy több adót fizetett-e már, mint amennyit a törvény előír, vagy sem, hanem egyúttal kezére járunk abban is, hogy minő jogorvoslattal kell élnie oly czélből, hogy a három éven belüli adótulfizetések neki meg-teríttessenek.

Tekintettel arra, hogy amint azt a beküldött és átvizsgált adókönyvekből következtethetjük, igen tekintélyes összeget képezhet az, amit a gazdák hiábavaló módon adótulfizetés gyanánt évente kiadnak, saját érdekükben kívánatos lenne, ha minél tömegesebben keresnék fel adóügyekben üzemi szakosztályunkat.

Egyébként pedig oly czélből, hogy tagjainkat adóügyekben minden esetleges tájékoztatlan-ságból származó károsodástól megvédjük, közöl-jük a következőket:

1. Az 1908. évi második negyedre eső állami adó és járulékaik folyó évi április hó elsején válnak esedékessé, de folyó évi május hó 15-ig kamatmentesen fizethetők. Ezen határidő letelte után 5% késedelmi kamat fizetendő.

2. Az 1908. 910. évi időszakra kivetett ház-ber- és házosztályadó, valamint a föld- és

általános jövedelmi pótdóra vonatkozó adó-kivetések az egész országban már körülbelül befejeztettek, miért is minden föld- és házbir-tokos érdekeben áll, hogy a kivetett adók helyességéről a vonatkozó adó-kivetési lajstromok közszemlére való tételeikor meggyőződést szerezzen, mert az esetleges sérelmek ellen felelőbeadni csak a közszemlére való tétel utáni 15 napon belül lehet.

3. A haszonbérloket különösen érdekli, hogy az 1908/10. évekre vonatkozó III-ad osztályú kereseti adó kivetése az egész országban már megindult. Minden károsodásnak elejét vehetik, hogyha a közszemlére kiteendő adójavaslatokba betekintenek és az adó-kivető-bizottság tárgya-lásain vagy személyesen jelennek meg, vagy meg-hatalmazottjuk által képviselhetik magukat, mert az adó-kivető-bizottság határozatának megfelleb-bezése 8, illetve 15 napi határidőhöz van kötve.

4. Ami az esetleges elemi csapásokkal járó adóelengedéseket illeti, arra vonatkozólag a következőket kell tudni. Elemi csapások:

a) Jégeső, árvíz és tűz.

b) Nagyobb méretű rovarkárok, melyek egész dűlőket magukban foglaló területeken pusztítanak.

c) A szántóföldi terményeknek fagy vagy föld-árja által okozott nagyobb területre kiterjedő elpusztulása.

d) Tartós szárazság, vagy más oly elemi csapás, amely egész határokat magukban fog-laló nagyobb területeken a szántóföldi termé-nyeket oly időben és oly módon semmisíti meg, hogy az illető szántóföldek a folyó évben már újabb veteményekkel jövedelmezővé nem tétet-hetnek.

e) Erdőknek tűz által történő elpusztulása.

f) Szőlőknel és komlóültvényeknek a fagy által okozott károk.

Oly földrésztletek után, melyek elemi esa-pással sujtattak, az adó egyharmad-kétharmad részben, vagy esetleg egészen is elengedtetik. Ha pedig az erdőben tűzvész pusztított, több évre kiterjedő adóelengedésnek is van helye.

Mindenesetre az erre vonatkozó igények idejekorán bejelentendők és érvényesítendők.

Igazgató.

Tanulmányi kirándulás.

Az OMGE. műszaki bizottsága *Kuffner* Károly báró diószegi uradalmának megtekintése czél-jából folyó évi május hó 30-án (szombaton) tanulmányi kirándulást rendez, az uradalom-ban divó czukorrépa-munkálatok és állathizlalás tanulmányozása czéljából.

Résztehet e kirándulásban az OMGE. bár-mely tagja.

Indulás május 30-án Budapestről (*nyugati pályaudvar*) a reggel 7 órakor induló zsolnai gyorsvonattal. Érkezés Galánthára d. e. 10 órakor. Megtekintése az uradalom czukorrépa-munkálatainak. Délben az uradalom látja ven-dégeiül a kirándulókat. Délután az uradalom és a nagyarányu hizlalás megtekintése. 1/26 órakor este indulás Födemes állomásról haza. Érkezés Budapestre este 9 órakor.

A dunántuli gazdatársak a Pozsony felől jövő vonattal érkehetnek Galánthára és csatlakoz-hatnak a kiránduló társasághoz.

A tanulmányi kiránduláson résztvenni szán-dékozók sziveskedjenek ebbeli szándékukat leg-később május hó 20-ig az OMGE. titkári hiva-talánál (esetleg felmerülő közös költségek fede-zésére szolgáló) 5 korona egyidejű beküldésével bejelenteni.

A rendező-bizottság nevében:

Jeszenszky Pál,
ügyvezető-titkár.

Az Országos Törzskönyvelő Bizottság ülése.

(1908. április 22-án.)

Jelen voltak: *Reusz* Henrik elnök, *Darányi* Béla, *Mayer* Pál, *Pirkner* János bizottsági tagok, *Balhausser* Ottó, *Berzeviczy* Zsigmond, *Csanády* Aurél, *Jakabffy* Imre, *Kluge* Ferencz, *Tölg* Gyula állattenyésztési felügyelők, *Jeszenszky* Pál titkár és *Murányi* Nándor törzskönyvvezető.

Reusz Henrik elnök megnyitja az ülést, mely-nek első tárgya:

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesített

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel nagy munkaerő- és permetezőanyag-megtakarítás érhető el.

Most megjelent tavaszi szőlőmivelési árjegyzékünket az összes szőlővéde-kező gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük.

Mezőgazdák A. jegyű permetező K 40.—

" B. " " " " 34.—

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Mai számunk 20 oldal.

Az utolsó ülés óta bejelentett tenyészállatok felvétele.

Murányi Nándor törzskönyvvezető előterjesztvén a bejelentéseket, a bizottság felveszi a következő tenyésztők állatait:

A magyar fajta szarvasmarhák könyvébe: Blaskovich György és János új tenyésztését, 1 bikát és 17 tehenet; Erdélyi r. k. státus 28 tehenét; Sváb Sándor ifj. 2 bikáját, 22 tehenét.

A borzderesek könyvébe: Burchard-Béla dr. 1 b., 1 teh.; Kohner Adolf fia 24 teh.

A szimmenthaliak könyvébe: Vépy-Vogronics Ödön új tenyésztését, 7 bikát és 59 tehenet; Politzer Géza új teny., 18 teh.; Puky János új teny. 10 teh.; Kövér József új teny. 1 b. és 4 teh.; Tóth Lajos új teny. 2 teh.; Széll Kálmán 1 b., 21 teh.; özv. Jeszenszky Jánosné br. 1 b., 5 teh.; Nagyváradi káptalan 3 b., 2 teh.; Klein testvérek 10 b.; Huszár Elemér 10 teh.; Szabó Ernő 1 b., 7 teh.; Ruzinkó Antal 1 b., 27 teh.; Zichy Béla gr. 6 teh.; Wolf testvérek 1 b., 48 teh.; Apponyi Sándor gr. 2 teh.; Degenfeld-Schonburg Ottó gr. 4 teh.; Simon Pál 1 b., 18 teh.; Pajzs Gyula dr. 13 teh.; Gülcher Jakab 1 b.; Nádasdy Tamás gr. 11 teh.; Fáy Zoltán 1 b.; Farkas József 3 b., 12 teh.

A kuhlendiak könyvébe: Gülcher Jakab 10 tehenét.

A pinzgauiak könyvébe: Botfalvi cukorgyár 1 bikáját és 20 tehenét.

A bonyhádiak könyvébe: Apponyi Sándor gr. 6 tehenét.

A kusmerinó juhok könyvébe: Politzer Géza 3 kosat és 15 anyját.

A yorkshire sertések könyvébe: Blascok Gyula 7 kanját.

Állami birtokok tenyészanyagának törzskönyvezése.

Jeszenszky Pál titkár előadja, hogy az állami birtokok és egyéb állami gazdaságok tisztavérű tenyészanyagának az Országos Törzskönyvbe való egyedenkénti bejelentése végett a bizottság 1895 óta több ízben intézett felterjesztést a földművelésügyi kormányhoz, anélkül azonban, hogy kérése teljesített volna, mivel a gyakorlati kivétel kérdésében mindig újabb akadályok merültek fel. Várolja azon szempontokat, amelyek az állami tenyészetek orsz. törzskönyvezését kívánatosá teszik és kéri a jelenlevő Darányi Béla min. tanácsos, ménesuradalmi főigazgatót, mint akinek jóakarattal ezen kívánság teljesítése legelső sorban függ, ajánlana oly módokat, amelyek mellett a törzskönyvelés keresztülvihető lenne.

Darányi Béla mindenekelőtt megjegyzi, hogy az állami birtokokon levő tenyészállatok száma öt-hatezer darabot tesz ki; világos, hogy ezek bejelentése és az Országos Törzskönyvben való nyilvántartása igen nagy munkával járna s mivel ennek ellátására a rendelkezésre álló személyzet nem volna elegendő, külön munkacsoportot kellene alkalmazni, ami tetemes költséget okozna. Hivatkozik azon nyilvánosan is

elhangzott panaszra, hogy az állami gazdaságok keveset jövedelmeznek s így — bár elismeri a kérdésnek az Országos Törzskönyvelő Bizottság szempontjából teljesen indokolt voltát — legnagyobb sajnálatára elleneznie kell budgetjének minden újabb megterhelését. Az állami tenyészetek különben is állami gazdatisztek kezelése alatt állanak, kik esküt tettek s így az általuk vezetett törzskönyvek hiteleseknek tekintendők. Ő tehát azt ajánlana, hogy a bizottság fogadja el az állami birtokokon vezetett törzskönyveket hiteleseknek és ezek pontos vezetéséről szerezzen magának meggyőződést a bizottság évenként egy, vagy akár több ízben a helyszínre kiküldendő megbízottja útján. Ami a költségzaporulatot illeti, mivel mindez nem az állami birtokok, hanem az országos állattenyésztés érdeke, ajánlja, hogy az Országos Törzskönyvelő Bizottság az ezen ügyben a földművelési miniszterhez intézendő beadványában kérje azoknak az állattenyésztési költségvetés terhére leendő kiutalványozását.

Pirkner János elfogadja ezt a megoldást azon hozzáadással, hogy az állami gazdaságok minden év végén jelenték be a tenyészállományt szám szerint az Orsz. Törzskönyvbe és ezen kivételes intézkedést vegye fel a Bizottság a mai ülésen tárgyalandó új törzskönyvi szabályzatba.

Reusz Henrik elnök ily értelemben mondja ki a határozatot.

Törzskönyvezett állatok bélyegzése.

Murányi Nándor törzskönyvvezető bemutatja a múlt ülés határozata értelmében beszerzett „Crotalia” fülbélyegeket a hozzávaló szerszámokkal. Közli, hogy a kijelölt öt állattenyésztési kerületben a fülbélyeg próbaképpen való alkalmazására felszólított tenyésztők egy-kettő kivétellel kedvező választ adtak s így ezen tenyésztetek állatainak fülbélyegzése végezhető volna.

Többek hozzászólása után a bizottság a törzskönyvvezető által a bélyegzésnél követendő eljárásra vonatkozólag készített tervezetet elfogadja és utasítja a törzskönyvvezetőt, hogy a próbabélyegzéshez a szükséges előkészületeket megtegye, amelynek keresztülvitelére a jelenlevő m. kir. állattenyésztési kerületi felügyelőket a bizottság felkéri; egyben elhatározza, hogy az állattenyésztési kerületi felügyelőknek a törzskönyvezett állatok bélyegzésénél leendő igénybevételének engedélyezése végett felterjesztést intéz a földművelésügyi miniszterhez.

Törzskönyvi szabályzat módosítása.

Jeszenszky Pál titkár előadja, hogy a fejlemények a jelenleg érvényben levő törzskönyvi szabályzatnak 1894-ben történt kiadása óta annak kiegészítését és részben való módosítását teszik szükségessé. Bemutatja az új szabályzat tervezetét, mely minden egyes bizottsági tagnak tanulmányozás végett előre megküldetett, amiért is csak azon pontok felolvasására szorítkozik, amelyek újak, vagy a régiékhöz képest módosítást szenvedtek. Mint teljesen új pontot felveendőnek javasolja még a jelen ülésen a házilag kezelt állami birtokok tenyészállatainak

törzskönyvezésére vonatkozólag hozott határozatot.

Pirkner János indítványozza, hogy — mivel az állattenyésztési kerületi felügyelők a tervezett bélyegzésnél és egyéb törzskönyvi ügyekben ugyis mint az Országos Törzskönyvelő Bizottság megbízottjai szerepelnek — a bizottság összeállításáról szóló pontnál tétessék be, hogy ők a bizottság állandó kültagjai.

A bizottság ily értelemben határoz s az új szabálytervezetet némi csekély módosítással elfogadja és azt jóváhagyás végett a földművelési miniszterhez felterjeszteni határozta.

Reusz Henrik elnök megköszönve a bizottsági tagok és különösen az állattenyésztési felügyelők szives megjelenését, az ülést bezárja.

Paraszté a jövő.

Bernát Istvánt, a Magyar Gazdaszövetség igazgatóját, a Magyar Tudományos Akadémia a múlt esztendőben levelező-tagjává választotta. Székfoglaló beszédének tárgyául a földbirtokpolitika kérdését tette. Előadása most külön füzetben is megjelent. Noha tudományos testületben olvastatott fel ez a munka, a gyakorlati életet illeti, mert szinte pezseg benne az időszerűség.

Bernát István Marxnak ama hírhedt tétele ellen száll a tudományos bizonyítás mezejére, mely szerint a nagybirtok a fejlődés természetes rendjében okvetlenül elnyeli a kisbirtokot, a kisüzemnek tehát a mai termelési rendszer során előbb-utóbb meg kell semmisülnie. Érdeke a parasztbirtokosnak ennél fogva, hogy a proletárokkal együtt küzdjön a magántulajdon megsemmisítéséért.

A kutatásnak semmiféle fáradságától nem rettvén vissza, bizonyítja Bernát István nem elméletekkel, hanem a tények erejével és a földbirtokmegosztás történetének nemzetközi áttekintésével, hogy az ipari élet törvényét a mezőgazdaságra átvinni nem lehet. Ipari téren inkább áll az a tétel, hogy a nagyüzem a kicsit megveszi. De mezőgazdasági térre átvinni ezt a teóriát nem szabad, mert itt mást bizonyítanak a fejlődés törvényei.

A világ kulturálmait a fejlődés szempontjából vizsgálva azt tapasztaljuk, hogy a nagybirtokok nem szaporodnak. Jobban megerzik az elkerülhetlen válságok hatását a kisbirtokok, hamarabb kidőlnek tulajdonosaik, de a kisbirtok nem úgy dől meg, hogy egy nagyobbak válják alkotó részévé. Ellenkezőleg: részekre bomlik.

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről!

MELSO MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZE VÉNY TÁRSULAT
BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű
**Gőzcséplő-
készletek**

Sokka birtoksz...
nak egy...
nyitja e...
világsze...
az értele...
proletár...
tok kezd...
A fejl...
ladunk...
nek. Min...
őrzést k...
lések el...
ban, aki...
saját m...
üzemek...
rovására...
kétségte...
minél m...
két az e...
Frapp...
bizonyít...
birtok i...
termelés...
válság...
kényszer...
Krisztus...
kor is 8...
buzát és...
az igaz...
termény...
élpusztu...
szoritása...
míg a...
mellett...
vajjon f...
fogható...
védővám...
megoszt...
bánt a...
Berná...
a megáll...
lában a...
vez. Le...
ez a fe...
hogy 18...
alatt 13...
s ha tov...
hogy a...
lezajlott...
parcelláz...
és aprób...
mértékbe...
Ezek a...
hazudtolj...
semmisül...
amelybe...
ezzel ell...

A tava...
RUC
melyj...
Több...
megel...
MODE
RÉT
Henge...
hanyit...
BÄCHER
Magya...

Sokkal gyorsabb tempóban folyik a birtokszétforgácsolódás, mint a birtokoknak egy kézben való felhalmozása. Bizonyítja ezt az, hogy a kisbirtokok száma világszerte szaporodik. De nemcsak abban az értelemben szaporodik, hogy több a proletár birtokosok száma, hanem a parasztek kezébe egyre nagyobb földterület jut.

A fejlődés során az intenzitás felé haladunk. Ez pedig korlátozója a nagyüzemeknek. Mindig nagyobb gondosságot és ellenőrzést követel. Emellett a munkáskövetelések ellen is az védekezhettek legbiztosabban, aki legnagyobb mértékben képes a saját munkájára támaszkodni. A nagyüzemnél jelentős vállalkozói nyereség rovására a kisbirtokos egyéni munkája kétségtelenül annál jutalmazóbbá válik, minél magasabbra srófolják a munka értékét az erősülő bérmozgalmak.

Frappáns megállapítás szövődik a Bernát bizonyításai közé. Értelme ez: a nagybirtok igenis erőt vehet a kicsin, ha a termelést vámpolitikai védelem híján válság elé állítják és nehéz versenyre kényszerítik, mint Felsőitalia gazdáit Krisztus előtt a második században, amikor is 80 filléért vesztegettek egy mérő buzát és a boldogság teljes vala, hanem, az igaz, Róma is tönkrement. Inséges terményárak mellett a kiscsászda hamar elpusztul, mert ő költségeinek összehozásával nem bőjtölheti ki a csapást, míg a nagybirtokos felületet kiaknázás mellett is megőrizheti életképességét. De vajjon figyelemre méltatják-e ezt a kézzel fogható tény és sürgetik-e az erőteljes védővámpolitikát az egészséges birtokmegosztás nevében azok, akiket annyira bánt a nagybirtokok stabilitása!

Bernát István vizsgálódásai alapján arra a megállapításra jut, hogy a fejlődés általában a kisbirtokok keletkezésének kedvez. Legkivált Magyarországon erőteljes ez a fejlődés, ha szemügyre vesszük, hogy 1870-től 1895-ig, tehát 25 esztendő alatt 13%-al szaporodott a birtokok száma s ha továbbá mérlegelés tárgyává tesszük, hogy a legutolsó statisztikai felvétel óta lezajlott tizenhárom év óta, különösen a parcellázási mozgalom hatása alatt, a kis- és apróbirtokok száma még fokozottabb mértékben emelkedett.

Ezek az eredmények tökéletesen meghazudtolják Marxnak a kisüzemek megsemmisülésére vonatkozó azt a tételét, amelybe a szociálisták fogódznak. Bernát ezzel ellentétben azt bizonyítja, hogy a

birtok fölhalmozódása mindenkor a hibás gazdasági politikának, az önző és spekuláns elemek felülkerekedésének, de nem a kisüzemek szükségszerű következménye. Marx tetele csődöt mondott és igaznak bizonyult Hansen tetele, hogy csak a parasztek áll szilárdan.

A középbirtokot féltünk meg, mert apadóban van. De a magyar parasztság nem szűnik meg birtokát szaporítani, noha súlyos terhekkal, leszálló árákkal és az uzsora százféle fajtájával kell küzdenie. Ha ily viszonyok közt megállt, sőt fejlődött, ne feltsük őt a jövőtől, mely rá nézve csak kedvezőbb lehet. Javuló hitelviszonyok s az értékesítés könnyebbé tetele mellett több kilátása van a boldogulásra, mint valaha volt.

Ha segítségre van szó, akkor ne a nagybirtok ellen cselekedjünk, hanem az idegen kéz térfoglalását szorítsuk meg. Itt okvetlen jogi korlátokat kell állítani, mert különben a Nyugat fejlődő iparából szerzett millióknak utját állani képtelenek leszünk. Csupán a külföld versenyétől féltünk.

A hazai versenyben a nagybirtokkal szemben védelemre nem szorul a parasztek, mert hiszen ő bizonyult térfoglalónak. Birtokpolitikai téren inkább a szétforgácsolódás ellen való védelemre szorul. A féktelen mobilizáció helyett a földbirtoknak olyan legkisebb területi megkötésére kell igyekeznünk, mely az egyén boldogulásának és a föld gazdasági kihasználásának jobban kedvez a nagymértékben keletkező törpebirtokoknál.

Bernát Istvánt régóta ismerjük, mint európai látkörű, erős vizsgálódó elmét, kinek széles ismeretei soha meg nem zavarták magyaros gondolkozását. Mint régi kedves ismerősünket és az agrár törekvések erős bajnokát annál melegebben üdvözljük most, mikor a tudás fegyverével megdöntött egy népámitó, hazug tételt és feltárta a gazdasági életnek azokat a gyakorlati jelenségeit, melyeket a földbirtokpolitika irányításánál nem szabad szem elől tévesztenünk.

Amerikai visszavándorlás.

(A „Köztelek” kiküldött tudósítójától.)

Az Északamerikai Egyesült-Államoknak gazdasági válsága hullámgörűit hazánkig is elvetette. Mind sürűbb és nagyobb rajokban özönlének haza családok honfitársaink, kik férfierejük javát s kisedet vagyonuk romjait vitték

egy jobb jövő reményében az amerikai nagyipar moloehjának oltárára.

A viszonyok a visszatérők nagyrészenek egybehangzó vallomása szerint 1907 májusában kezdettek rosszra fordulni, tetőpontra azonban csak július-augusztusban jutott a baj, midőn a gyárak tulnyomó része, valamint számos más nagyipari vállalat munkásainak mintegy 76%-át elbocsátotta. Azok, akik a nyomor szárnyának ezen első érintésére visszasiettek s már mult év őszén itthon voltak, még meglehetősen kedvező állapotban érkeztek vissza, kivéve azokat az ujonnan érkezett bevándorlókat, akik odaérkezve már munkát nem kaptak s leirhatatlan nélkülözések között voltak kénytelenek utjukat hazafelé venni. A nagyobb része azonban a viszonyok s ezzel a munkabérek javulását várva maradt, míg végre látva, hogy ezt bevárni nem képes s csak eddig megtakarított pénzét emésztené fel, szintén hazatérésre szánta magát. Minél később tért haza egy-egy csoport, annál siralmasabb volt annak állapota, mert téltelenségre kárhóztatva annál többet fogyasztott el félretett pénzéből és mert a visszautazók tömege annál nagyobb és nagyobb lett s vele együtt nőttön nőtt a vándor nép kizsákmányolása.

A nagyarányú visszavándorlási mozgalomra való tekintettel egyesületünk az oderbergi vonal Csáca, Zsolna és Rutka állomásaira egy megbízottat küldte ki, hogy ez a hazaérkezőkkel érintkezésbe lépve, velők szóba elegendő, a szomorú mozgalom elsősorban érdekeltjeinek szájából közvetlenül nyerjen információt és ezt saját tapasztalataival s benyomásaival, melyeket az érkezők reá gyakorolnak, egybevetve, a haza-térők állapotának hü képét adja.

E kép elszomorító. Nincs öröm a különben örvendős jelenségben, hogy a mult év őszétől f. évi februárig egyedül a német vonalon mintegy hatvanezer ember tért haza. Aki a fentnevezett határállomásokon megérkezők százaín végigné, az e fakó, kiaszott, korán elvényt arcokról nem az annyira várt anyagi megyarapodás tudatát, de nem is a nádfedeles kunyhó vizontlátásának mohó szomjuhozását, mint inkább szenvedést fog leolvasni. Pedig ezek még nem is a legnyomorultabbak, de még mindig csak előcsapatok az utánok várható tömegeknek. A visszavándorlásnak koránt sincs vége, még javában folyamatban van.

Tudósítónk 1908 febr. 16—25-ig, azaz nyolcz napon át a zsolnai állomáson mintegy 1654 visszavándorlóval találkozott s nagyrészevel személyesen beszélt is. Mindnyájok egybehangzó véleménye szerint a hirtelen és tömeges visszavándorlás oka az amerikai nagyipar pangása, mely az elnökválasztással áll kapcsolatban. A kik künmaradtak, ezt szándékoznak bevárni s ettől remélik a helyzet javulását. Először a legujabban bevándorlottak bocsáttattak el a munkából, de nemsokára 1907 jul.—aug.-ban a régiek munkások is s csak egy eleyezésően kis része ez utóbbiaknak, azok, kik szakmájukban kitűnők s igen munkabírók voltak, tartották meg kenyerőket.

Egészségi állapota nagyrészenek valóságos megdöbbentő. Az utolsó csepp vérig való kihasználás oly mérvét mutatják az arcok, hogy

A tavaszi talajelőkészítés legcélszerűbb eszköze a

RUGALMAS FOGU KULTIVÁTOR

~melyjárás szabályozó-emeltyűvel.

Több ezer darab legnagyobb megalégedésre használatban.

MODERN TALAJ-ÉS

RÉTMŰVELŐ ESZKÖZÖK.

Hengerek, boronák, porhanyítók elsőrendű kivitelben.

BÄCHER RUDOLF speciális eke- és talajmivelő-eszközök gyára.

Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND BUDAPEST, VI. ker., NAGYMEZO-UTCZA 68. SZÁM.

Speciális eszközök a répa-, kukorica-műveléshez. Laass rendszerű többsoros kapáló. Bächer egyes és többvasú eke gépek. Utólérhetetlen minőségűek; remekül fordítanak, tökéletesen porhanyítanak minimális vonóerősükséglet mellett. Törhetetlen tégegyacél ekefejek, páncélacél kormánylemezek. Olcsó versenyárak és kedvező feltételek.

Az „eredeti Melichar”-gyártmányú páros sorszámu

„UNICUM DRILL“

a jelenkor legtükéletesebb sorvetőgépe.

Utólérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljesen egyforma, ideálisan tükéletes magelosztás, végtelen könnyű és biztos kormányzás feltűnően csekély vonóerősükséglet, szilárd kivitel, elsőrendű anyag, bámulatosan egyszerű szerkezet és könnyű kezelés ama jellegzetes tulajdonságok, melyeknek ezen sorvetőgép általános kedveltségét köszönheti. Több mint 32,000 db használatban. Számtalan elsőrendű kitüntetés és sok száz elismerőlevél a világ minden részéből.

Ujabb speciálisítások: Műtrágyaszórógépek és műtrágyaszóróval kombinált sorvetőgépek. Különlleges répa- és kukorica- és amerikai rendszerű kukorica-fészekbevetők (a Hermann-féle művelésmódhoz).

Chiliszőrók a cukorrépa fejtrágyázásához.

MELICHAR FERENCZ sorvető- és műtrágyaszóró-gépek gyára.

ezzel szemben pénzbeli rekompenciáról beszélni sem lehet. Alig hinné az ember e vértelen sápadt alakokról, hogy ezek tán nem is oly régen naptól voltak barnák s friss levegőtől pirosak. Valóban az amerikai pénz véres uzsorakamatot szed.

De lássuk ezzel szemben a pénzbeli kárpótlást. 1654 ember közül alig 30% tudott a maga erejéből szülőfalujába továbbutazni, úgy, hogy magát némileg élelmezhesse is, 30%-nak már a vasúti jegyre is alig telt, a többi 40% pedig teljesen pénz és élelem nélkül érte el a határt s hatósági segítséggel utazott tovább. E csapatból megtakarított pénzzel szülőhelyére téhát egyetlen ember sem érkezett.

Fajmagyar volt e csapatból 15%, a többi sváb, oláh, tót és horvát.

Családostól februárig igen kevesen érkeztek, inkább egyedülálló, kik családokat itthon hagytak; nők és gyermekek — családfentartójukkal vagy egyedül — csak február 1. óta érkeznek nagyobb számmal.

Az életfenntartáshoz kellett — hitelesnek tekinthető bemonások alapján — odakünn egy-egy személynék havonta:

magyarnak	19—20 dollár
németnek	15—18 "
oláhoknak	10—14 "
tót s horvátnak	10—12 "

havi 48 dollár kereseti átlagot véve alapul, megtakarít

a magyar	havonta 24 dollárt
a svábnémet	" 30 "
az oláh	" 32 "
a tót, horvát	" 36 "

s ennek dacára a tót is jobb egészségben jön haza, mint a magyar, mert ez szeszese itatra, amaz inkább tápláló husneműre költi pénzét. A munkások legtöbbször Trenton, Chikagó, Alentown, Buffalo, Philadelphia, Saint-Louis s más pensylvániai vidékekről jött. A havi keresetök:

vasgyárakban	53—56 dollár
más ipari műhelyekben	48—50 "
szén- és egyéb bányákban	46—48 "

Asszonyok, lányok plessekben, szivargyárakban havonta 30—36 és 38—44 dollárt értek el.

Azt hihetnénk, hogy e családostan visszakerkezett emberek újabb kivándorlásról még csak hallani se akarnak, sőt vérmes reményeikből alaposan kiábrándulva, az itthoniakat is le fogják beszélni a kivándorlásról.

Ha ez valóban így volna, úgy a kivándorlás kérdését magától megoldottnak lehetne tekintenünk. De sajnos nincsen így, annyira nincsen, hogy a visszavándorlók nagyrésze már hajójegyjét is zsebében tartja, mely az Amerikába visszatérésre egy évig érvényes. „Csak a prezidentválasztás muljék el, akkor újra a régi jó világ lesz odaát” — mondják gyógyíthatlan hiszékenységgel.

Megbizottunk kérdésére, hogy milyen foglalkozáshoz szándékoznak itthon hozzákezdeni, egyértelműleg kijelentették, hogy mezei munkát semmiesetre sem vállalnak, csakis gyári, bányai s ipari munkát. „Csak nem tetszik gondolni, hogy napi egy koronáért dolgozunk, ha odaát ötszörannyit is megkereshettünk volna”, volt a

felelet még a legszánalmasabbak részéről is. Akadtak ugyan, kik mezei munkára is hajlandók, de 190—210 koronán alól ezek sem, bár jobbra elnyomorodott alakok, akik a gyári munkát nem bírva, odaát is mezei munkával foglalkoztak.

Hogy oly sokan érkeztek étlen-szomjan, lerongyolódva s pénz nélkül, az a hajóstársaságok lelkiismeretét is terheli. Ezek alaposan kizsákmányolták a tömegekben hazatérülő visszavándorlókat. Hirdetéseikben egy jegy ára 21—23 dollár, a jegyváltásnál már 30—33 dollár volt. Ehhez járult még a gyakori pénzváltásnál 2—3—5 dollárnyi károsodás, úgy, hogy ily körülmények közt nem lehet csodálni, ha a szükén kiszámított utiköltségből élelemre nem jutott és sokan utközben ruháikat voltak kénytelenek eladni, hogy éhen ne veszessenek s olyanok is akadtak, kik a kiállott nélkülözésekbe beleőrültek. Tudósítónk 8 napi utléte alatt 265 ember érkezett a határra Németország, Morvaország, Szilézia s Galicziából nem jobb állapotban mint az amerikaiak. Elbeszélések szerint még jogos béröket se kapták meg s ha jogorvoslásért a konzulátushoz fordultak, miután senki meg nem értekte őket, jogorvoslás helyett — tolonczlevelet kaptak.

Tudósítónknak a visszavándorlási mozgalomról szerzett közvetlen tapasztalatai a határrendőrség s a határszéli vasúti alkalmazottak megfigyeléseivel is megegyeznek.

Hogy e szomorú tapasztalatokat mérlegelve, hazánkban — dacára a sok ezer munkásköz visszaérkezésének — a visszavándorlási mozgalom felett örvideni oka nincsen s hogy e mozgalom kárvallottjai újból leginkább a mezőgazdák lesznek: azt bizonyítani — sajnos — az előrebocsátottak után nem lesz nehéz.

Elsősorban nem valósult meg a gazdáknak a visszavándorlási mozgalomhoz fűzött azon reménye, hogy sok ezer visszaérkezett munkásköz a mezőgazdaság szolgálatába fog állani s a munkaerőhiány csökkenni fog. Tudvalevőleg a visszaérkezettek sem állandóan ittmaradni, sem mezei munkát vállalni nem akarnak, legalább így nyilatkozott tudósítónk előtt azok tulnyomó része. De vajjon tudja-e majd használni a gazda egyáltalán ezen elégedetlen, elkecseregett embereket, kiket a kényszerűség hozott haza, ha — esetleg szükségből — vállalnak is mezei munkát; milyen lesz az a munka, melyet az „amerikáner” a visszatérési hajójeggyel zsebében végezni fog? Nem, ez nem az a békés elem, melynek támogatására mezőgazdaságunknak szüksége van. Tartunk tőle, hogy a visszaérkezettek a még intakt munkásosztályt is meg fogják mételyezni a Mislér és Falk-féle*) evangéliumi igékkel s ha a várva-várt prezidentválasztás lezajlott, olymértű kivándorlás fog újból bekövetkezni, mely arányában az eddigit messze fogja felülmúlni.

A kivándorlás fokozódása miatt várható termelési válság szelidítése céljából a legutóbbi tapasztalatok alapján következő néhány feladatra mutathatunk rá.

Elsősorban a kivándorlási ügynökkösködés és csábítás, szigorubb büntetése, illetve a meglevő

*) Mislér és Falk kivándorlási vállalat.

rendszerabályok erőteljesebb keresztülvitele szükségessége. Gyamus egyének tartassanak állandóan szigorú felügyelet alatt. Utóbbi időben különösen a kanadai kormány ügynökei toboroznak a Dunántul híveket, kik minden szállított emberért 25 dollár jutalmat kapnak.

Közigazgatásunk utasítandó, hogy a néppel való érintkezésnél ne helyezkedjék rideg bürokratikus álláspontra, de konziliáns modorával igyekezzék a népnek a hatósághoz való bizalmát megnyerni.

A munkabérek hetenkénti kifizetése legyen törvényileg kötelező. Ily módon a munkás nem lesz kénytelen élelmiszereket uzsoraáron hitelre beszerezni.

A törvény gondoskodjék a kivándorló itthon hagyott családjáról oly módon, hogy a kivándorló családja részére távozása előtt egy évi megélhetést legyen köteles biztosítani, s míg ezt nem tette, utlevelet ne kaphasson.

A visszatérés előmozdítására visszavándorlási alap létesíttessék, melybe minden kivándorló — utlevele megváltásánál — 2—5 koronát befizetni tartozzék.

Határszélünk szigorubb szemmel tartására határrendőrségünk sűrűsödésén szaporítandó, mert esekély létszámával, az ügynökök által kioktatottak szökését megakadályozni nem képes.

Tudósítónk nyolcz napon át volt tanuja azon emberfeletti munkának, melyet a zsolnai határrendőrség a visszavándorlás lebonyolításánál önfeláldozóan teljesített s meggyőződött arról, hogy határrendőrségünk létszáma a reáértett feladat elvégzésére nem elegendő.

A határszél felé vezető vasutak alkalmazottai, különösen a kalauzok erősen ellenőrizendők, mert bebizonyított tény, hogy közöttük a hajóstársaságok számos titkos ügynöke van.

A visszaéléseknek, melyek a határszéli pénzváltásoknál — a határrendőrség adatai szerint — több száz ezerre menő összeggel károsítják meg a ki- és visszavándorló tömegeket, állami pénzváltók felállításával véget kell vetni.

Külföldön levő honfitársaink védelmére okvetlenül szükséges, hogy minden konzulátusnál legyen magyarul beszélő egyén, ki az utas magyar honpolgárokat utbaigazítani képes és hajlandó legyen. E téren elkövetett mulasztások miatt hazánkiai igen sokat szenvednek, már pedig kívánatos, hogy a magyar állam védő karját, mely róluk gondoskodik, a messze idegenben is érezze.

Mindezen állami intézkedések kellő lelkiismeretességgel és eréllyel végrehajtva, a társadalom vállvetett munkájával együtt, ha nem is akasztják meg a kivándorlást, de legalább ennek a mozgalomnak beteges tüneteit fogják enyhíteni.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Paikert Alajos.

△ Kereskedelmi szerződés Argentiniával? Az idei kedvező termés és a mezőgazdasági terményeknek szokatlanul nagyarányu kivitele Európa felé szembetűnő gazdasági fellendülést idézett elő a La Plata-államokban. Csupán buzában mintegy 60%-kal emelkedett Argentina

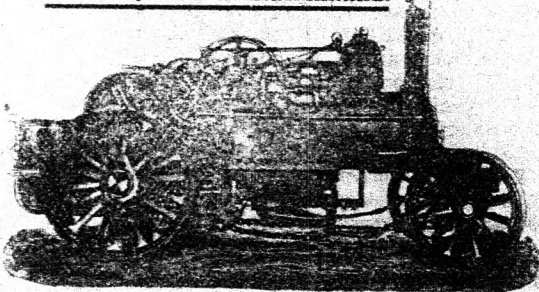
kivitele az Európába s is meghatal tengeriből Argentinián is olyan ke kornor óta tina egész lesz a mez jának. A na és Németo idén előrel képes arge — adva le csak termé dolog a me a fejlettebb sok remény hogy nagy nemcsak i helyzet, alk és megfele tekintetében az osztrák jukban heve tiniával köt ben, előre is déses minim nekik kedve Mivel azon rianak ninc ban s e ker hető haszn gazdaságun hozatalának san károsít osztrák mez tiniával val már csirjáj

* Angliá rohamos és gazdasági f nemcsak a hozók is k ellensúlyozá uj kisbirtok Act). Egész népeség ne is degenerá statisztika s rosok fejlőd magyar hol Angliában s A városi el teszi azt. K törvénynek

△ Brit- csak alig bo mesztő ölel javában foly ügyi miniszte tése szerint buzában, miv ségileg jóva évek átlago vetett terüle tehát a mü belül egy n Ennek a lév buzavetés id

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

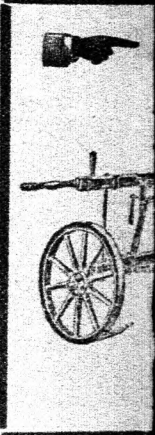

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállit:

KEMNA J. gőzeke- és Magyarországi igazgatósága
BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

kivitele az előző évhez képest s a január óta Európába szállított buza mennyisége már eddig is meghaladja a 2 millió tonnát. Lenmagból és tengeriből ugyancsak rekordtermés volt az idén Argentiniának s mivel a gabonáarak alakulása is olyan kedvező, amint az 1898-iki Leiterkornertől nem volt példa, kétségtelenül Argentína egész gazdasági életére fellendítő hatása lesz a mezőgazdaság e kedvező konjunktúrájának. A nagyipari kiviteli államok, főleg Anglia és Németország már előre is versengenek az idén előreláthatólag fokozott mértékben fizetőképességű argentinai piac meghódításáért, amit — adva lévén a szükséges előfeltételek — csak természetesen találunk. Másként áll a dolog a magyar és az osztrák iparral, amelyek a fejlettebb nyugati iparállamokkal szemben nem sok reménységgel vehetnek fel a versenyt, mint-hogy nagy hátrányban vannak ezekkel szemben nemcsak ipari fejlettség, hanem a földrajzi helyzet, alkalmas kereskedelmi összeköttetések és megfelelően szervezett hajózási forgalom tekintetében is. Mindez persze nem tartja vissza az osztrák nagyipari köröket attól, hogy sajtójukban heves agitációt ne indítsanak az Argentinával kötendő kereskedelmi szerződés érdekében, előre is odaigérve Argentiniának a szerződéses minimális gabona- és húsárakat bizonyos nekik kedvező ipari vámengedmények ellenében. Mivel azonban sem Magyarországnak, sem Ausztriának nincs semmi lényeges érdeke Argentinában s e kereskedelmi összeköttetéstől számbavehető hasznot nem várhatunk, ellenben mezőgazdaságunkat az argentinai nyerstermékek behozatalának megkönnyítése kétségtelenül súlyosan károsítaná, reméljük, hogy a magyar és osztrák mezőgazdaságban lesz elég erő az Argentinával való kereskedelmi szerződés tervének már csirájában való meghusítására.

* Angliában a városok terjeszkedése oly rohamos és annyira a falusi népesség és mezőgazdasági foglalkozások rovására történik, hogy nemcsak a szociológusok, hanem a törvényhozók is komolyan foglalkoznak ezen irányzat ellensúlyozásával. E mozgalom kifolyása volt az új kisbirtokokat létesítő törvény (Small Holdings Act). Egészséges, morális és szorgalmas falusi népesség nélkül a legnagyobb világbirodalom is degenerálódik, elsenyved. Angol hivatalos statisztika szerint a legutóbbi 15 év alatt a városok fejlődése több mint 500,000 acre (kis magyar hold) mezőgazdasági földet nyelt el Angliában s e terjeszkedés folyton tovább tart. A városi elem kiszorítja a falusit és városivá teszi azt. Kérdés azonban, vajjon az új angol törvénynek meg lesz e a kellő hatása.

△ Brit-India buzatermése. Nálunk még csak alig bontakozott ki a természet a tél dermesztő öleléséből, míg Nyugat-Indiában már javában folyik az aratás. Az angol földművelésügyi minisztérium hivatalos értesítőjének jelentése szerint az idei terméseredmény, kivált búzában, minőségileg jónak ígérkezik, de mennyiségileg jóval mögötte fog maradni a kedvező évek átlagos eredményének, minthogy a bevetett terület mintegy három millió hektárral, tehát a művelés alatt álló területnek körülbelül egy negyedével kisebb, mint 1907-ben. Ennek a lényeges csökkenésnek a legutóbbi buzavetés idején uralkodott óriási szárazság az

oka. Bár Brit-India buzakivitele a nemzetközi gabonakereskedelemben csak másodrendű szerepet játszik, mindamellett kétségtelen, hogy e nagyarányú terméscsökkenésnek visszahatása nem maradhat el teljesen az európai gabonapiacokon sem.

△ Lengyel mezei munkások Franciaországban. A munkáshiány általános voltát bizonyítja az a körülmény, hogy még a távol-észő Franciaország mezőgazdái is lengyel munkásokra szorultak. Különben már évek óta egyre nagyobb számu idegen munkás talál alkalmazást francia földön az ottani falvak elnéptelenedése következtében s így nem is kellett feltűnést a meurthe-et-moselle-i gazdasági egyesület hivatása, amely szerint ez az egyesület az idén kísérletet tesz lengyelországi mezei munkások szerződtetésével, akiket rendelkezésére bocsát a megfelelő munkaerő nélkül maradt gazdáknak. Franciaország e vidéki gazdasági egyesülete egyelőre 900 lengyel munkást szerződtetett, de valószínű, hogy más gazd. egyesületek is megteszik majd ezt a kísérletet. Szívöböl kívánjuk francia gazdátársainknak, hogy kedvezőbb tapasztalatokat szerezzenek a maguk lengyeleivel, mint aminőket tavaly a magyar gazdaközönség szerzett a lengyel mezei munkásoknak kényszerűségtől törőnt behozatalával és mint aminő tapasztalatokról az osztrák és német gazdatestületek beszámolója is panaszkodnak. Elégé kedvezőtlen jelenség már az is, ha nem áll elegendő hazai munkákész rendelkezésre, mennyivel szomorubb, ha ezt a munkáshiányt a gazda mérhetetlen kárára még a drága pénzen szerzett idegen munkaerő alkalmatlan és megbizhatatlan volta is tetézi.

△ A románországi terméskilátások. Románországból lapunkhoz érkezett jelentések szerint a kora tavasz teljesen kivételes jellegű időjárása s a kései fagyok méltán agasztották a román gazdákat, de április dereka óta ismét meleg időjárás állott be és úgy látszik, hogy ez tartós is marad. Az előző rendkívüli hideg megakasztotta a buza, árpa és köles fejlődését, de jelentékenyebb károkat nem okozott. Sokkal több aggodalomra ad okot a tavaszi árpa, zab és borsó fejlődése, mert ezeket a vetések késése folytán csirázásukban érte a rossz időjárás. Kedvező tavasz azonban még ezen is segíthet. A vetési munkálatok javában folynak s részben már be is fejeztettek, kivéve cukorrépánál, lennél, tengerinél és babnál. A tavaszi vetések az idén jóval nagyobb területre terjednek ki, mint az előző évben, viszont azonban az őszi vetések kiterjedése 211,000 hektárral csökkent az előbbi évhez képest. Általánosságban Románország terméskilátásai eléggé kedvezőeknek mondhatók, bár egyelőre korai volna jóslásokba bocsátkozni.

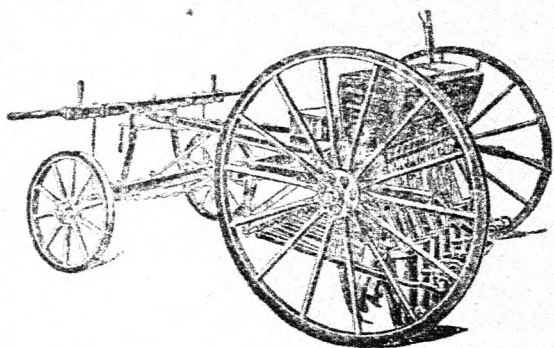
△ A francia gyapjupiacokról. A gyapjuárak néhány hónap óta erős és — mondhatjuk — megokolatlan eszkökenést mutatnak Franciaországban, aminek hatása erősen meglátszik a nyilvános aukciók eredményén. Így a reimsi aukción egyáltalában nem volt vásár, mert a kereskedők a múlt éviéknél 40—50%-kal alacsonyabb árakat kínáltak, amit a termelők nem voltak hajlandók elfogadni, minélfogva mintegy 15,000 gyapju eladatlan maradt, a második

aukció pedig május 20-ikára halasztott. A nagy árdepressziót francia gazdasági szakkörök véleménye szerint a havre-i, roubaix-i és antwerpeni határidő-piaczokon üzött spekuláció okozza, de tekintve, hogy a nyomott árak egyáltalán nincsenek arányban a külföldi gyapjuárakkal, alapos reményük van rá az érdekelteknek, hogy a tenyésztők összetartása és kitartása révén sikerül méltányos, a tényleges viszonyoknak megfelelő gyapjuárakat az idény vége előtt elérniök.

△ Katonák mezőgazd. oktatása Franciaországban. Az OMGE. nemrégiben tudvalevőleg mozgalmat indított a katonák mezőgazdasági oktatásának rendszeresítése érdekében és ez alkalommal bővebben ismertettük a német birodalomban és Olaszországban e téren szerzett tapasztalatokat. Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy Franciaországban is számos kísérlet folyik abban az irányban, hogy a parasztságnak sorhadi szolgálatban álló fiaival megkedveltessék az élethivatásukat képező mezei munkát és hogy a kiszolgált katonákat hasznos utbaigazításokkal, gyakorlatias irányú tanácsokkal bocsássák ismét az ekeszarvához — „vissza a faluba”. A Rhone département-ben állomásozó 14. hadtest kebelében több lovas-, tüzér- és gyalogezrednél, valamint más hadtestek több gyalog- és vadászrezrednél állandóan tartanak ilyen tanfolyamokat, a saint-cyr-i tisztképző akadémián pedig a jövő katonatisztekét készítik elő e gazdasági tanfolyamok helyes vezetésére. Az eredmény mindenütt teljesen kielégítő, az egyes ezredknél a legénységéből 100—400 önkéntes jelentkező van, akiknek oktatása csoportokba osztva folyik. A katonák mezőgazdasági oktatásának egyik legbuzgóbb apostola a 90. gyalogezred egy derék tisztje, Pinaud százados, aki „Gazdasági csevegések katonák számára” czímen kitűnő népszerű vezérfonalat is szerkesztett, amely közkezen forog a tanfolyamok hallgatói között. E kis füzet élvezetes és közérthető módon tárgyalja a legszükségesebb tudnivalókat — különös tekintettel a kisgazdákra — a gazdálkodásról, az állatok gondozásáról, a gazdasági gépekről, a vetésforgóról, a műtrágyázásról, a termények értékesítéséről stb., czimlapján pedig ez a találó jelleg olvasható: A harcban karddal, békében ekével — a haza javára!

△ Az új német tőzsdetörvény és a berlini terménytőzsde. Emlékeztet még, milyen élet-halál harcot hirdettek a berlini börzianerek a tőzsdenovella ellen annak bizottsági és parlamenti tárgyalásai folyamán. A tőzsde bezárásával és sztrájkjal fenyegettek arra az esetre, ha a 27-es bizottság javaslatai törvénynyé válnak és az ő állításuk szerint guzsha kötik a kereskedelem szabadságát. Nos a novella törvénynyé vált, legközelebb életbe is lép s a nagyhangú fenyegetésekből mi sem valósult meg. A tőzsdetűzlet megakadásának, a terménytőzsdei sztrájknak híre ugy szétoszlott, mint a szappanbuborék és ma a berlini terménytőzsdén feltűnő nyugalom van s az üzlet szépen folyik a régi rendes mederben. Ez egyébiránt csak természetes és előrelátható is volt, mert hiszen a tisztességes kereskedelemre, az effektív tőzsdei üzletre nemhogy káros volna az új német tőzsdenovella, sőt ellenkezőleg egyenesen javára

A LEGJOBB VETŐGÉP

A SZAB. „LOSONCZI DRILL”
MAGYAR GYÁRTMÁNY.

Árajánlatokkal és árjegyzékekkel szivesen szolgál

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPCYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM.

válk az által, hogy lehetőleg gátat vet ama visszaéléseknek, melyek a tőzsdén oda nem való játékos elemek üzérkedései folytán elburjánzottak és erköletelen spekuláció játéklabdájává tették ama cikkeknek áralakulását, melyek a nemzet mindennapi kenyerét szolgálják. Nagy vívmánya a német agráriusoknak és elsősorban a Bund der Landwirte-nek, hogy a gabona és őrléstermékek tőzsdéi forgalma tekintetében kivívta mindama követelések megvalósulását, amelyeket a mezőgazdaság nemcsak Németországban, hanem ugyszólván világszerte évek óta hirdetett a tőzsdéi fedezetlen határidőüzlettel szemben. A tőzsdenovella kétségtelenül javára lesz úgy a termelőknek, mint a fogyasztóknak, valamint a tisztességes áruközvetítőknek is, csak gondoskodni kell róla, hogy a törvény intenciói és helyes rendelkezései a maguk hamisítatlan tisztaságában megvalósulhassanak. A berlini terménytőzsdén beállott csend is azt igazolja, hogy az a nagy küzdelem, ami a tőzsdereform ellen erről az oldalról folyt, csak műfelfáborodás és szélmalomharc volt s az új tőzsdetörvény szigorú rendelkezéseinek legfeljebb a spekulánsoknak van okuk siránkozni, de ezek csak hadd siránkozzanak, az ő szomorúságuk a gazda és a fogyasztó örömeit jelenti.

△ A stuttgarteri vándorkiállítás. Megirtuk már, hogy a Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft az idén Stuttgart mellett Cannstattban, a Neckar partján tartja meg június 25. és 30-ika között 22-ik vándorkiállítását és ezzel kapcsolatban 23-ik vándorgyűlést, Albrecht württembergi királyi herceg elnöklése alatt. A meghívások és részletes program most mentek szét s ezek szerint a kiállítás ünnepélyes megnyitása június 25-én déli 12 órakor lesz. A kiállítás területe a cannstatti pályaudvartól gyalog pár percnyire van, a stuttgarteri főpályaudvarral pedig sűrűn közlekedő helyi vonatok kötik össze s az ut mindössze 6 percig tart. Egyébként villamos vasut is vezet Cannstattba, melynek végállomása a kiállítás bejáratánál van. Lakásért a lakásközvetítő irodához (Stuttgart, Urbanstrasse 16.) fordulhatni, június 24-től kezdve pedig a stuttgarteri pályaudvaron lesz a DLG. lakásközvetítő irodája. Mint már említettük, a kiállításra beérkezett nevezések arról tanuszkodnak, hogy gazdag és érdekes anyag fog a látogatók elé tárulni, akik a kiállításon főképpen Dél-németországi állattenyésztésével s általában mezőgazdasági termelésével fognak megismerkedni, de Németország egyéb részeinek mezőgazdasága is képviselve lesz a kiállításon. A kiállítás géposztályában 8000 gazdasági gép lesz látható, közte 67 még sehol ki nem állított újdonság. A kiállítási nagy téren délelőttönként a díjazott lovak és szarvasmarhák vezetettek a nézőközönség elé, délutánonként pedig a vándorgyűlés egyes ülései tartatnak meg, melyek közül a 26-iki és 27-iki ülés nyilvános lesz. Esténként társas összejövetelek lesznek a kiállítás területén, így kerti ünnepély, szini előadás és társas vacsora, a kiállítás befejeztével pedig társas kirándulások rendeztetnek egyes közel fekvő gazdaságokba, amely kirándulásokra a kiállítás területén lévő irodában jelentkezhetni. A programból az tűnik ki, hogy a DLG.

idei vándorkiállítása is méltóképpen sorakozik majd elődeihez s mindenesetre megérdemli, hogy gazdáink közül is felkeressék azok, akik Németország hatalmasan fejlődő mezőgazdaságával megismerkedni óhajtanak, amire a DLG. kiváló szakszerűséggel és ötletességgel rendezett kiállításai nagyon kedvező alkalmat nyújtanak.

△ Cseh ipari és mezőgazdasági kiállítás Prágában. I. Ferencz József osztrák császári uralkodásának 60 éves jubileuma alkalmából a prágai kereskedelmi és iparkamara f. e. május 15-től október hó 15-ig országos ipari és mezőgazdasági kiállítást rendez Prágában. E kiállítás a cseh iparnak, valamint Csehország mezőgazdasági termelésének és ezzel kapcsolatban virágzó mezőgazdasági iparának, főleg cukor- és szeszgyártásának fejlődéséről van hivatva tanúságot tenni és a mezőgazdasági csoportnak a részletes tervezetből kitetsző gazdagságánál fogva sok érdekes látványt ígér a külföldi látogatóknak is. Nekünk magyaroknak ugyan nincs okunk semmi különös rokonszenvre a csehek iránt, akik főleg politikai okokból következetes gazdasági harcot folytatnak a magyar termékek, így kivált a magyar liszt, komló, vágóállat stb. kivitele ellen, noha Csehország fejlett iparának igen jelentős piacát képezi hazánk: mindamellett annyit teljes tárgyilagossággal el kell ismernünk, hogy Csehország a gazdasági élet minden ágában tagadhatatlan felendülést mutat és az osztrák császárságnak legvirágzóbb, leggazdagabb tartomány, amelytől a belterjes gazdálkodás terén is sokat tanulhatunk. Aki tehát Karlsbad vagy Marienbad világhírű forrásait a nyáron felkeresni kénytelen és akit a tagadhatatlanul szép fekvésű és történelmi emlékekben gazdag Prága városában lépten-nyomon megnyilatkozó túlzott cseh szovizmus vissza nem riaszt, jól teszi, ha egy-két napot szentel ennek a kiállításnak és egyúttal felhasználja a kiállítással kapcsolatban rendezendő gazdasági kirándulások egyik-másikát valamelyik mintaszerűen kezelt közeli uradalomnak a helyszínén való tanulmányozására.

— Az új német bortörvény javaslata most jelent meg a német hivatalos lapban. A 29 §-ból álló javaslat nevezetesebb intézkedései a következők: Kevésbé érett szőlőből készült must és bor cukrozással feljavítható szükség szerint, azonban a javításhoz használt cukrosvíz nem lehet több, mint azon must vagy bor mennyiségének 1/5-e, amelynek javításához a cukrosvíz szolgál. A cukrozás csupán a szőlő termőterületén belül történhetik és csupán szürettől a naptári év végéig tarthat. Cukrozáshoz szintelen és abszolút tisztán nád-, répa-, invert- vagy keményítőkészor használható (3. §). Cukrozott borokat tilos úgy forgalomba hozni, hogy az így feljavított borok valamely bortermő vidék nevét, szőlőfajt vagy évszámot viseljenek, ha csak kifejezetten nincsen mellette az a megjelölés, hogy „cukrozott bor”. A bor forgalomba bocsátásánál eladó köteles hangsúlyozni, hogy a bor cukrozott (5. §). A bor forgalomba bocsátásánál a bornak geográfiai elnevezése csupán a bor származásának megjelölésére szolgálhat (6. §). Tilos bort utánkészíteni (7. §). Gyümölcsből és növényi nedvekből előállított, a borhoz hasonló ital csak úgy hozható forga-

lomba mint bor, ha azon gyümölcstéle is megnevezetik, amelyből készült (8. §). Jelen törvény 3., 7. és 8. §-a a külföldről behozott borokra is érvényes (11. §). A 11. § által közforgalomból kitiltott borok sem pezsgő, sem konyak készítésére fel nem használhatók (13. §). Szeszes italok, melyeknek szesztartalma nem csupán szőlőből származik, nem jelölhetők „konyak” névvel (16. §). Aki bortermeléssel foglalkozik, könyvet tartozik vezetni arról, mily bormennyiséget nyert saját terméséből, mennyit szerzett be máshonnan, mennyit adott el, mennyit cukrot használt fel, mennyi a 8. §-ban körülírt bort készített. E könyvek, valamint üzleti papirosok 5 évig megőrzendők (17. §). Ha a pinczében vagy préhelyiségben más, mint bort tartalmazó ital vagy folyadék is van, az világosan megjelölendő a hordón. Jelen törvény ellen vételt és fogházzal büntetettek azonban boron kívül más folyadékok nem tarthatnak említett helyeken (18. §). Jelen törvény betartása az élelmiszerekre felügyelő rendőrség ellenőrzése alatt áll (13. §). Jelen törvény ellen vétők a vétség vagy kihágás minősége szerint első fokban három hónapig terjedhető fogházzal és 3000 márkáig terjedhető pénzbírsággal, második fokban 1000 márkáig terjedhető pénzbírsággal vagy három hónapig terjedhető fogházzal, harmadik fokban 600 márkáig terjedhető pénzbírsággal vagy 6 hónapig terjedhető fogsággal büntetendők (24., 25., 26. §§). Az új javaslathoz, ha az törvényerőre emelkedik, sok reményt fűznek, bár az némi terheket is ró a szőlőbirtokosokra (pl. könyvek vezetése, üzleti levelek megőrzése), mindenesetre azonban nagyban fogja a német borok iránti bizalmat emelni.

Munkásügyek. Szociálista mozgalmak.

Katonák szabadságolása az aratási időre. A hadsereg Rendeleti Közlönyének márczius 12-iki száma a következő rendeletet közli: Ó cs. és kir. apostoli felsége 1908. január 21-iki legmagasabb elhatározásával elrendelte, hogy az összes szárazföldi parancsnokságok az 1908. évi nyári gyakorlatozási programba próbaképpen mintegy három heti szünetelését a fegyvergyakorlatoknak beékeljenek és hozzájárult ahhoz, hogy ezen időben a legénységet az aratási munkák céljaira szabadsághassák.

Üsküll-Gyllenband gróf, a 4-ik hadtest parancsnoka ezen legfelsőbb rendelet folytán parancsot intézett a 4-ik hadtesthez tartozó összes fegyvernemek parancsnokaihoz, hogy ezen rendelet végrehajtásáról gondoskodjanak olyképpen, hogy ezáltal a szolgálat fennakadást ne szenvedjen. A parancs részletesen intézkedik arról, hogy a katonák szabadságolása június 29-től kezdődőleg három heti időre terjedjen, vagyis a szorosan vett aratási időre engedélyeztetik, míg a tavaszi és őszi munkálatokhoz a legénység szabadságolása nem engedhető meg.

A legénység szabadságolása leginkább a gyalogságnál lesz megengedve, míg a lovasságnál, tüzérségnél és műszaki csapatoknál csak a legnagyobb szükség esetén és csak kivételesen

LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLOGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

 MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE. BUDAPEST

engedélyez
legénység

A hadseregben a katonák szabadságolása az aratási időre terjedhető fogházzal és pénzbírsággal büntetendők

Második fokban 1000 márkáig terjedhető pénzbírsággal vagy három hónapig terjedhető fogházzal, harmadik fokban 600 márkáig terjedhető pénzbírsággal vagy 6 hónapig terjedhető fogsággal büntetendők

Vagyonságolanda az eddigi részt az idejüket fel. A hadseregben olyat hogy azo nem eng a katonák

Végül szabadsá helyett a Akárme cziális és jelentős életére n

Munkágyarak a kormány borzának minék k nem leh keresked főlíratot lésügyi

hogy eze munkástá gazdaság sérelmet vidéken munkást sokat a mert me olyan eg káknál do a vállala is tudna leginkább munkások

Mezőg lésügyi jelentése ban össze gazdasági (137 szá rültek 94 nő volt. gazdaság Maramar napok szá nyolczva két és f a cséplő

eféle ba vágó me meg, mi szonnyégy balesetek is láthat

mellett d sítását el tokosok

Cselédseg nak min végző em

engedélyezhetők, mert ezen csapatteknél a legénység csak csekély mértékben nélkülözhető.

A hadtestparancsnok elrendeli, hogy első sorban a legénység azon része szabadságolando, akiknek szülei gazdasággal bírnak, tehát ugyancsak saját gazdaságaikban segédkeznek az aratásnál és mint családfenntartók azért nem vették figyelembe, mert testvéreik külföldön, vagy más munkánál keresik kenyerüket.

Másodsorban olyan gazdák gyermekei szabadságolando, akik csupán mezőgazdaságuk jövedelméből élnek és akiknek így a fiuk segítségével az aratás tartama alatt nagy megkönnyebbülésre szolgálnak, esetleg idegen munkás igénybevételét fölöslegessé teszi.

Vagyonos polgárok gyermekei nem szabadságolando, mert ezeknek gyermekei — mint az eddigi eredmények is mutatják — nem vettek részt az aratási munkákban, hanem szabadságidejüket másnemű szórakozásokra használták fel. A hadvezetőség nem engedi meg a katonáknak olyatén való felhasználását aratási célokra, hogy azok napszámért dolgozzanak; valamint nem engedi meg a hadvezetőség azt sem, hogy a katonákat járványos vidékekre szabadságojják.

Végül nem engedhető meg az sem, hogy szabadságot katonák sztrájkoló aratómunkások helyett állítsanak munkába.

Akármiilyen fogyatékos is ez a rendelet, szociális és gazdasági szempontból egyaránt nagyjelentőségű és különösen kisgazdáink anyagi életére nézve nagy horderejű.

Munkáshiány a Felvidéken. A felvidéki gyárak arról panaszkodnak, hogy a földmivelési kormány megbízottai, akik munkástartalékok toborzanak az aratásra, elcsábítják munkásaikat, minek következtében az üzemeltetés több gyárban nem lehet folytatni. Ezt a panaszt a kassai kereskedelmi és iparkamara magáévá tette és fölrítatot intézett a kormányhoz. A földmivelésügyi miniszter a kamarát arról értesítette, hogy ezentúl gondot fog fordítani arra, hogy a munkástartalék szervezése által a Felvidék gazdasági és ipari jogosult érdekei általában sérelmet ne szenvedjenek. Tudunkkal a Felvidéken a gyári és ipari vállalatoktól ez a munkástalborzás azért sem vonja el a munkásokat a mezőgazdasági munkálatok részére, mert mezőgazdasági munkát nem is vállalnak olyan egyének, akik már gyári és ipari munkánál dolgoztak, másrészt az amerikai visszavándorlás folytán annyi ipari és gyári munkás áll a vállalatok rendelkezésére, amennyit ők nem is tudnak foglalkoztatni és hogy a toborzás leginkább az ilyen visszaérkezett helynéküli munkások körében folyik.

Mezőgazdasági balesetek. A földmivelésügyi miniszter most megjelent 1906. évi jelentése szerint a magyar birodalomban 1906-ban összesen kilencszázharminczét mezőgazdasági baleset történt; ezerszázötvenkettővel (137 százalékkal) több, mint 1905-ben. A sérültek 948 százaléka férfi, 54 százaléka pedig nő volt. A legtöbb ember séült meg mezőgazdasági munka közben *Torontál, Pest és Máramaros vármegyében.* Az elveszett munkanapok száma *kétszázötvenháromezerkétszázhatvannyolczra* rúgott és egy-egy sérült átlag *huszonkét és fél* napot veszített. A legtöbb balesetet a cséplőgépek okozták; a négyszázhetvenöt eféle balesetből 25 halálos volt. A szecsavágó mellett háromszázhatvan ember sérült meg, míg az arató- és kaszálógépek csak huszonnégy sérülésnek voltak okozói. Az összes balesetek 147 százalékát gépek okozták. Ebből is látható, mennyire szükséges volt a gépek mellett dolgozó emberek kötelező balesetbiztosítását elrendelni, amely kötelezettségnek a birtokosok az Országos Gazdasági Munkás- és Cseledegítő Pénztár rendkívüli tagsági díjának minden egyes ilyen veszedelmes munkát végző emberért való lerováásával tesznek eleget.

A hadseregellátás ügye.

A hadseregellátás módzatainak megvitatására folyó évi április hó 13. és 14-én a hadügyminiszteriumban Bécsben ankétet tartottak, melyen ugy Magyarország, mint Ausztria részéről résztvettek a földmivelésügyi, kereskedelemügyi miniszteriumok, ipari és kereskedelmi kamarák és a mezőgazdasági érdekképviseletek, tehát az OMGE. kiküldöttjei is.

Ezen az ankéten a hadseregnek jövőben való ellátására vonatkozólag oly megállapodások jöttek a hadügyminiszter elé terjesztendő javaslat formájában létre, melyek közül az osztrák kereskedelmi köröknek egy némelyik annyira zokon esik, hogy nem általották a bécsi ipar- és kereskedelmi kamara ülésén, amint az a „Neue Freie Presse” április 28-ik számából kitűnik, kevés jogosultsággal ugyan, de annál nagyobb vehemenciával a hadügyminiszter ellen támadást intézni.

Bár intencióknk ellen volt a hadseregellátásra vonatkozó indítványokkal a nyilvánosság előtt mindaddig foglalkozni, míg ebben az ügyben a hadügyminiszter nem döntött, a bécsi ipari és kereskedelmi érdekeltségek magatartása arra készlet bennünket, hogy a kamarájukban elhangzottakra reflektáljunk és azokat kellő jelentőségükre szállítsuk le.

Az ankéten terbe vétetett, hogy a hadsereg az összes szükségletekből, melyek az önkezelésben levő ellátásnál felmerülnek, 75%-ot közvetlenül a termelőktől, 25%-ot pedig nyilvános árverések útján, melyen azonban terménykereskedők mellett a gazdák is résztvehetnek — szerezzék be. A gazdáktól közvetlenül február hó végéig tartanak a beszerzések, ameddig kereskedőktől a hadügybiztoságok csak abban az esetben vásárolhatnak (eltekintve a bérleti viszonytól), hogy ha a gazdák meg nem indokolt magas árakat követelnének. Ebben bécsi felfogás szerint a kereskedelmi körök sértve vannak, mert az önkezelésben felmerülő összes szükségleteknek csak egy negyed részét szállíthatják. Ha azonban kezünkbe vesszük azokat a kimutatásokat, amelyek arról szólnak, hogy a hadsereg az önkezelésben levő ellátásnál eddig közvetlenül a termelőktől és közvetlenül a kereskedőktől mennyit szerzett be, azt fogjuk látni, hogy a legutóbb kimutatott időszakban, vagyis 1906/7-ben Magyarországon a buza-szükséglet 968%-át, a rozsszükséglet 76%-át, a zabszükségletnek pedig 827%-át szerezték be a hadügybiztoságok közvetlenül a termelőktől. Ez tehát több, mint amennyi a jövőben beszerezhető, miért is a bécsi kereskedelmi körök feljajdulása a magyarországi helyzetből kifolyólag semmivel sem indokolt.

A bécsi kereskedelmi érdekeltségek kikélnék az ellen is, hogy a szükségletek beszerzésénél aratás után, mikor már az árak némileg konszolidálódtak, egye e célra szolgáló bizottság — melyben azonban az ipari és kereskedelmi kamara kiküldöttjei is jelen lesznek — a beszerzés helyén az alapárakat állapítja meg, mely alapár gyanánt az illető beszerzési hely legmagasabb piaci ára szerepelhet, feltéve, hogy az mm.-ként a budapesti, illetve bécsi tőzsdei árjegyzést 30 fillérrel meg nem haladja. Ehhez csatoltatnak azután a jobb minőség előállítására jutalék gyanánt 5%, ha a katonai raktárban veszik át a gabonát, 3%, hogy ha közraktárból veszi át a katonai hatóság, mm.-ként 15 fillér, abban az esetben, hogyha a buza hl.-ként 75 kilogrammot, a rozs pedig 71 kilogrammot nyom.

Ez a bécsi kereskedelmi kamara felfogása szerint oly nagy kedvezmény, melyről azt mondja, hogy az nem más, mint olyan burkolt szubvenzió, melyet a hadügyi kormány a gazdáknak az adófizető polgárok pénzéből juttat. Ez a kijelentés valami népgyűlé-en igen hatásos lehet, valójában azonban tudnivaló, hogy a kedvezmény nem olyan óriási, mint azt a bécsiek fel akarják tüntetni. Nem olyan óriási pedig azért,

mert a hadsereg a szükségelt termények iránt oly nagy követelményeket fűz, hogy a magasabb alapár és az ahhoz csatolt jutalékok teljesen indokoltak és csak a jobb minőség rekompensációja gyanánt tekinthetők. De még különben, ha már az ankéten elhangzottakról beszélünk, ne feledjük el azt, hogy amikor éppen az osztrák kereskedelmiek részéről ilyen értelmű kijelentés felhangzott, a hadügyi kormány képviselője kijelentette azt, hogy neki arról is kell gondoskodnia, hogy a hadsereg feltétlenül a lehető legjobb élelmezésben részesüljön, miért is a legjobb minőségű gabonát kell vásárolnia s azt a gabonát megbízható kezekből kell beszereznie. Utalt továbbá arra is, hogy a gazdánál nem kell félnie oly kartelltól, melynek semmi más célja nincsen, mint az áraknak mesterseges felszólása, ami a kereskedelmi életben elég gyakori jelenség és aminek adott esetben, amikor a hadsereg komoly feladatok megoldása előtt áll, végzetes következményei lehetnének.

Azzal tehát, hogy a hadügyi kormány a hadbiztoságok útján megadja a gazdáknak a szállított jobb minőségű gabona ára fejében a tőzsdei szokványgabonánál 30 fillérrel magasabb alapárát, egyáltalában nem pazarolja az adófizető polgárok pénzét, sőt olcsóbban vásárol, mint hogyha a kereskedőktől szerezné be szükségletét, mert hiszen köztudomásu, hogy a kereskedők mennyire értenek a helyzet kiaknázásához.

A „Neue Freie Presse” cikkében az ipari kamarai ülésen azt is felpanaszolták, hogy a hadseregnek a célja a jövőben az, hogy a bérleti ellátást bizonyos átmeneti idő elteltével teljesen megszüntesse és összes szükségleteit részben kézi vásárlás útján, részben nyilvános versenyek útján szállítási ügyletekkel fedezze. Fájjalják ezt pedig azért, mert a bérleti ellátásnál, mely oly csapatteknél van rendszeresítve, ahol élelmezési raktárak nincsenek, eddig csaknem kizárólag csupán kereskedők vettek részt, tehát amit ily uton szerzet a hadsereg, az ugyszólván kizárólag kereskedőktől származott. Ha majd idővel a bérleti ellátás megszűnik és a hadügybiztoságok összes szükségleteiket kézi vásárlás és szállítási szükségletekkel fedezik, akkor lényegesen többet fognak közvetlenül a termelőktől vásárolni, mint most, mert most a hadseregszükségletnek tekintélyes részét bérletek útján, tehát kereskedőktől vásárolják és csak ami fennmaradt, abban osztozkodnak a kereskedők a gazdákkal olyformán, hogy az ekként fennmaradt szükséglet 75%-át aratástól február végéig kizárólag a termelők szállítják, a többi 25%-ot pedig azután nyilvános versenyeken, melyeken a termelők mellett kereskedők is résztvesznek, utóbbiak szállítják, mert a termelők márczius hóban már rendszeresen megfelelő készletekkel nem rendelkeznek.

Tagadhatatlan, hogy ezzel majd a jövőben a kereskedők kisebb mértékben vehetnek részt a hadsereg ellátásában, de érthetetlen, hogy miért sajnálják ezt, amikor nagy hangon azt állítják a „Neue Freie Presse”-ben április 29-én, hogy a bérletben a kereskedők a gabona métermázsáját körülbelül 1 1/2 koronával olcsóbban kénytelenek szállítani, mint amennyit a hadbiztoságok az önkezelésben annak beszerzéséért fizetnek.

Hiszen akkor szegény hadseregelferánsok rettenetesen rossz üzletet csinálhatnak, mert mi gazdák jól tudjuk, hogy a hadseregellátás nem olyan nagyon lukratív üzlet, mint aminek azt a bécsi érdekeltek a kereskedelmi és iparkamarai ülésen fel akarták tüntetni.

Ugyanis ha a termelő cséplés után a rozsot pl. határidőre adja el és a rozs, mely az eladási napon 20 koronával jegyeztetett, a teljesítés napján (tavaszi szállításkor) 21—20 koronára megy fel, mint ez az előbbi számításból kitűnik, jobb üzletet csinál, mintha a hadseregnek adta volna el.

Tőzsdén eladva:

Szokvány rozs (69 kg.-os) ára ebben az esetben	korona	21:20
Jobb minőség fejében minden kg. minőségi súlyért 3 kg.-ig bezárólag, 69 kg.-on felül, 10 fillér, tehát 72 kg.-os rozs szállításánál		—30
Összesen		21:50

Hadseregnek szállítva:

Alapár	korona	20:30
Ehhez 5% a jobb minőségért		1:01
Bonifikáció, mivel a rozs az előírt 71 kg. helyett 72 kg.		—15
Összesen		21:46

Egyébként arról vitatkozni sem lehet, hogy a hadsereg ellátása, hogyan olcsóbb és tökéletesebb, ha a termelőktől közvetlenül szerzik be szükségleteiket, vagy ha azokat a hadsereg-liferánsoktól kapják? Hiszen az anketén a főintendáns tartózkodás nélkül kijelentette, hogy közvetlenül a termelőktől vásárolva a szükségleteket, a hadsereg ellátása olcsóbb, a szállított áru minősége pedig mindenkor kifogástalan.

A minőségre vonatkozó kijelentést természetesen találjuk. Ami pedig az olcsóságot illeti, az másként nem is lehet, mert aratástól febr. végéig, míg a gazdák szállítanak, úgy amint azt már ismertem, az ár bizonyos maximumot meg nem haladhat. Ezzel ellentétben márcziustól kezdődőleg, amikor nyilvános szállítási versenytárgyalásoknál a kereskedők uralkodnak a helyzetet, az ár kialakulására vonatkozó semmiféle korlátozó intézkedés nincsen s a szállítást az kapja — föltéve, hogy a pályázók minden tekintetben egyforma garanciát nyújtanak — kinek ajánlata legkevesebbé drága. Mert minden ajánlat, amit tesznek, drága, amennyiben a gabona értékén kívül abban bennfoglaltatik: a közraktározási díj a szállítás napjáig, biztosítás, kamatvesztés, a gabonaáraknak időközbeni esetleges emelkedéséből eredhető veszteség, a vásárló fel kényszerhelyzetének kihasználásából származó nyereség stb.

Különbözik a tervbe vett intézkedés, t. i. a bérleti ellátás beszüntetése sajnos a magyarországi érdekeltségekre nem vonatkozik. Csakis Ausztriában van megengedve, hogy a gabonaraktszövetkezetek több évre terjedő bérleti szerződéseket köthetnek a hadügybiztosságokkal olyformán, hogy felépítik a szükséges raktárakat és színeket, melyek bizonyos évek mulva a kincstár tulajdonába mennek át, addig pedig magasabb árakat kapnak a szállított gabonáért, mely magasabb árban az épületek törlesztési összege is bennfoglaltatik. A hadseregellátásnak ezen módzata nálunk nincsen életbeléptetve, a mi kereskedelmi köreinket tehát nem igen érdekli az önkezelés tervbe vett kiterjesztése, mert a hadügyi kormányzatnak budgetje saját bevallásuk szerint kevés ahhoz, hogy újabb raktárakat építsenek és ilyenformán az önkezelést kiterjesztésük.

A bécsi ipari és kereskedelmi kamara ülésén arról is panaszkodtak, hogy bár az anketén kérték, hogy legalább a gabonamennyiségnek azon részét, mely a katonai pékműhelyekben a kenyérsütéshez való liszt előállítására szükséges, a hadügybiztosságok ne gabona formájában szerezzék be, hanem vásároljanak lisztet a kisüzemi malmoktól és abból süssék a kenyert, ehhez az agráriusok támogatását nem sikerült megnyerniök. Mi agráriusok a gazdák érdekeit tartva szem előtt, ehhez hozzá nem járulhattunk. De nem pártolta ezen indítványt és nem tette magáévá a hadügyi kormány sem, mert a hadsereg jóléte érdekében kívánatosnak tartotta, hogy maga szerezzék be azt az anyagot, melyből a kenyérsütéshez való lisztet saját felügyelete alatt készítették.

Ezért tehát bármintől oldalról nézzük is mindazt, amit az osztrák ipari és kereskedelmi érdekeltségek kamarai üléseikön sérelmesnek tűn-

tettek fel, csak azt látjuk, hogy a sérelmek képzeltek és azoknak semmiféle jogosultságuk nincsen.

Annál nagyobb köszönettel és hálával tartozunk, különösen mi magyarországiak, mint egy agrár állam képviselői, a hadügyminiszter urnak, hogy amidőn a hadseregnek a lehető legjobb ellátására törekszik, a termelőktől, tehát onnan szerzi be a szükséglet legnagyobb részét, ahol feltétlenül a legjobb minőségben kapja és ezzel a magyar gazdának megfelelő értékesítési helyet biztosít. *Krolopp Hugó.*

Türr István

1824—1908.

Szombaton éjjel után meghalt **Türr István**, a híres szabadsághős, a karddal és tollal való munka kiváló bajnoka. Betegségének, aggoniájának gyászos lefolyását, nemkülönböztetve katonai dicsőségének történetét a napilapok nagy részletességgel ismertették. A mi feladatunk nem a szabadsághős katonatetteinek megörökítése, hanem igenis a hálás megemlékezés azokról a nagyszabású és közigazgatási jelentőségű alkotásokról, amelyekben a vitéz katonaként igazi munkás érvényesítette bámulatos talentumát.

Türr István Baján született 1824-ben. 18 éves korában katonának állott be, hat esztendő múlva hadnagy lett és 1848-ban az olasz seregbe lépett át. Az olasz forradalom leverése után végigküzdötte ugraszólva Európa összes nemzeteinek szabadságharczeit, harmadféleztendeig **Brassóban** volt katonarab, majd örökös szanmüzetésre ítélve, az 1859. évi olasz-francia-osztrák hadjáratban a szárd hadseregben tábornokká neveztek ki, mint ilyen résztvevő a marsalai expedícióban és később mint tábornok nyugdíjaztatott. A harcok megszünte után nagyszabású műszaki alkotások vezetésében érvényesítette alkotó tehetségét. A kiegyezés után hazatérve szervezte a **Ferencsatorna** vállalatot, vízi utakat, csatornákat tervezett Magyarországon és nem rajta mulott, hogy csak kevés valósult meg.

O tervezte és vitte keresztül a korinthusi szoros átvágását is. Ugy a politikai, mint a közigazgatási irodalom terén szinte páratlan tevékenységet fejtett ki Egyszóval agitált, dolgozott egész életén át. Mindenkor a népek szabadságának és anyagi boldogulásának előharcosa volt és ezzel úgy magának, mint a magyar nemzetnek örök dicsőséget szerzett.

Egyesületünk **Türr István**ban alapító és már 1891-ben megválasztott tiszteletbeli igazgatóválasztmányi tagját gyászolja. Nagy tudását és óriási energiáját a közélet minden terén hatalmas arányokban érvényesítette és mi hálás tisztelettel adózunk a nagy megboldogult emlékének.

Türr tábornok holttestét vasárnap éjszaka érczoporsóba tették és kivitték a **Közlekedési Múzeumba**, ahol a hosszú kiállítási terem közepén helyezték díszes ravatalra. A megboldogult ravatalánál **Dessewffy Aurél** gróf, az OMGE. elnöke is leróta a kegyelet adóját.

A temetésről a kereskedelemügyi miniszterium és a Ferencsatorna vállalat gondoskodik. A temetésen a társulat nevében **Gonda Béla** miniszteri tanácsos mond bucsuztatót. A társulat vasárnapi ülésén elhatározta, hogy az elhunyt-nak a kerepesi-uti temetőben díszsírhelyet kér.

Renner Gusztáv halála.

A magyar gazdatársadalmat sűrű időközökben éri gyászcsapás. Ujabbán. A most elhunyt **Renner Gusztáv** is azok közül a vezetésre hívatott magyar gazdák közül való volt, akik az elmúlt század három évtizede alatt lankadatlan munkával alapozták a magyar mezőgazdaságot, míg végül a mai modern gazdasági kultúra alapköveit kirakhatták. Renner nem kevesebb, mint egy emberöltőt töltött el a magyar mezőgazdálkodás terén, nagy munkabírása, ta-

nultsága és gyakorlati érzéke nagyobb kompozíciókra képesítették őt. Egyesületünkben mintegy két évtizedig viselt választmányi tagságot, a szakosztályi és bizottsági tanácskozásokban is mindenkor élénk részt vett, főként pedig a különböző gazdasági kiállítások, versenyek, állatvásárok alkalmával nem nélkülözötte őt mint szüri-tagot az OMGE. vezetősége. Vértelű magyar gazda volt az elhunyt, a magyar föld iránt való igaz szeretet és ragaszkodással, aki akár az állami birtokok élén, akár magántulajdon vezetésében egyaránt híven, hűségesen töltötte be mindenkor tisztségét. **Renner Gusztáv** régóta betegeskedett, újabbán asztmája gyötörte, melynek az egykori vasenergiájú férfi már nem bírt ellenállani s szenvedéseitől április 30-án váltotta meg a halál. Temetése május 1-én volt a Kossuth Lajos-utcai gyászszobában; végültszességén az OMGE. vezetősége és a magyar gazdailág színe-java megjelent, számos tisztelője és jó barátja. Az elhunytban jeles rovatvezetőnk munkatársunk: **Száhlender Gyula** apóstát gyászolja.

Renner Gusztáv 1845. január 16-án született Albón. Vasvármegyében, gimnáziumi tanulmányait Felsőölyvön és a soproni ág. ev. liczeumban, a gazdasági tanfolyamot a magyaróvári felsőbb gazdasági tanintézetben végezte, mire 1869. évben a tanintézet intézőjéül nevezett ki. Tanulmányutakat tett Ausztriában és Németországban, később Angliában és Svájcban. A földmívelési miniszter 1878-ban a m. kir. ménesbirtokok kötelekébe való felvétele s beosztása mellett I. oszt. gazdasági intézőnek nevezte ki s mint a lötenyészési osztály szakelőadójának **Rennernek** alkalma nyílt a ménesbirtokok gazdaságainak belterjes irányban való fejlesztéséhez annyival inkább hozzájárulni, mert ő készítette az új üzemterveket. 1880-ban a kisbéri ménesbirtok igazgatója lett s e minőségében 1891-ig működött. Ez állásában kifejlesztett sikeres működéséért a földmívelésügyi miniszterium részéről számos elismerésben részesült. 1884-ben a **Ferencz József** rend lovagkeresztjét kapta. 1891-ben az **Eszterházy herceg** kaposvári uradalmának igazgatását vállalta el, melyeket egy részvénytársaság vett bérbe. **Renner** gazdasági szesz- és cukorgyárakat létesített itt, honnan 1895. okt. 30-án vált meg, amely alkalommal Somogy megye és a bérleti-társulat jegyzőkönyvi elismerésben részesítették.

Meghívó

az „**Országos Magyar Gazdasági Egyesület**”
mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi és üzemi szakosztálya

1908. évi május hó 14-én (csütörtök), d. u. 4 órakor a „**Köztelek**”-en tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A szakosztály és a műszaki bizottság megválasztása.
  2. Titkárváltás bejelentése.
  3. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter részéről engedélyezett segélyezés bejelentése.
- Munkaprogram: I. Mezőgazdasági iparágak fejlesztése érdekében követendő eljárások. II. Üzemi szakosztály ügyei. III. Műszaki bizottság munkaterve.

4. Polyó ügyek.

Dessewffy Aurél gróf s. k. elnök.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei	Oldal
Paraszté a jövő	987
Amerikai visszavándorlás	988
A hadseregellátás ügye	989
Türr István	993
Renner Gusztáv halála	994
Külföldi szemle	994
Munkásügyek. Szociálalista mozgalmak	997

Vegyések
Kitüntetés.
Baroc
Beteg
cziah
— E
védő
gos
mesz
Gyap
galás
zés.
Apró
Kereskede
Szerkesztő

Kitüntetés
jelent, ho
pesti álla
nárának,
orrosi köz
kenysége
díjmentese
sunk e
örömmel

Előlépte
miniszter
es **Koós J**
laggel felr
niszteri tit
dics Ferenc
segéditkár
Károly dr.
teri fogalm

Gyászhi
uradalom
után életé
Savnik-kas
Pilis-Szán
nak ősi s
törte kette
ratlanul
közhasznu
hunytban
sógort, a
íránt min
gyászolja.

A Baroc
igazgató-v
Géza alel
üdvözölte
Makfalvay
ügyvezető
fejezték k
vessük az
fog irányul
ügyi minis
üdvözölte
Géza, a m
hogy a kiv
szerveztes
alakította
ifj., **Polony**
Winkler J
Aladár és
ság nagysz
létesíteni,
a baromfil
szervezni,
A kormány
gép aukez
folytatja a
termelőkné
Somogy, F
Erdélyben
A szép sil
11-én) leg
és május
Pirkner J
sület saját
tanulmány
Bázel Ele
jelentést.

Beteg
egyesület
Ez alkalom
államtitkár

Vegyesek	Oldal
Kitüntetés. — Előléptetés. — Gyászhir. — A Baromfityenyésztők Országos Egyesülete. — Beteg munkásviszonyok. — A májusi szociálista ünnep. — Szőlősgazdák gyűlése. — Halászlai hírek. — Az Országos Állatvédő Egyesület közgyűlése. — Az „Országos Gépész-Szövetség”. — A dinnyetermesztés javítása. — Korona és forint. — Gyapjujelentés. — Tejszövetkezetek támogatása. — Magyar tehén és úszó beszerzés. — A világ haszonállatállományára. — Apró hírek. — Gazdasági dátumok	994
Kereskedelem, tőzsde	996
Szerkesztői üzenetek	997
	998

Kitüntetés. A hivatalos lap május 3-iki száma jelenti, hogy Ó Felsője Ráta István dr., a budapesti állatorvosi főiskola nyilvános rendes tanárának, az állatorvosi szakoktatás és az állatorvosi közügy terén kifejtett eredményes tevékenysége elismerésül a III. o. vaskoronarendet díjmentesen adományozta. Mi régi munkatársunk e megérdemelt kitüntetéséhez őszinte örömmel gratulálunk.

Előléptetés. A magyar kir. földmívelésügyi miniszter Radács István, Magyary Győző dr. és Kócs Jenő miniszteri titkári czímmel és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkárokat miniszteri titkárokká, Bakonyi Károly dr. és Krenedics Ferenc miniszteri fogalmazókat miniszteri segédtitkárokká, Sáróczy Béla dr. és Mayer Károly dr. miniszteri segédfogalmazókat miniszteri fogalmazókká nevezte ki.

Gyászhir. Botika Lehel, a szepesi püspöki uradalom intézője, rövid, de súlyos szenvedés után életének 39-ik évében f. hó 3-án elhunyt Savnik-kastélyban, Szepes megyében. Ma temetik Pilis-Szántón özvegye családjának, a Lithvayaknak ősi sírjába. Munkás életét derékban törte ketté a könyörtelen halál, amely oly váratlanul ragadta őt ki szerettei köréből és közhasznú gazdasági tevékenységéből. Az elhunytban Rubinek Gyula, az OMGE. igazgatója sógorát, az OMGE. pedig buzgó és a közügyek iránt mindenkor melegen érdeklődő tagját gyászolja.

A Baromfityenyésztők Országos Egyesülete igazgató-választmányi ülést tartott Makfalva Géza alelnök elnöklése alatt. Pirkner János üdvözölte a múlt közgyűlésen megválasztott Makfalva Géza alelnököt és Jandarek Vincze ügyvezető alelnököt, akik viszont köszönetüket fejezték ki s hangsúlyozták, hogy minden törekvésük az egyesület megvédésére és emelésére fog irányulni. A választmány Darányi főmívelésügyi minisztert tíz éves jubileuma alkalmából üdvözölte s további támogatást kérte. Polonyi Géza, a múlt ülésen tett indítványa értelmében, hogy a kivitel fejlesztésére egy állandó bizottság szerveztessék; a választmány a bizottságot megalakította és abba: Polonyi Géza, Holló József új., Polonyi Manó, Kúszler Henrik, Bászai Elek, Winkler János, Krompacher Szilárd, Gresznaryk Aladár és Ráta István dr. választották be. A bizottság nagyszabású tenyésztő és hizlalótelepet fog létesíteni, a kisczárák szakértelmét emelni és a baromfifibetegségek elleni általános védekezést szervezni, a termelést csoportosítani szándékozik. A kormány támogatásával létesített keltető-gép aukciót jelenleg még nagyobb mértékben folytatja az egyesület, mert a régi gépeket a termelőknél hagyta és újakat Baranya, Tolna, Somogy, Pozsony, Sopron, Moson megyékben, Erdélyben és Eszackmagyarországon osztott ki. A szép sikerű miskolci tanfolyam (április 10—11-én) legközelebb május 3—4-én Udvarhelyen és május 17—18-án Sopronban nyer folytatást. Pirkner János indítványt tett, hogy az egyesület saját otthonról gondoskodjék; e kérdés tanulmányozását a választmány elhatározta. Bászai Elek másodtitkár a folyóúgyokról tett jelentést.

Beteg munkásviszonyok. Az Országos Ipari egyesület múlt vasárnap tartotta közgyűlését. Ez alkalommal Szerényi József kereskedelmi államtitkár a munkáskérdésre vonatkozólag igen

érdekes kijelentéseket tett. Hangsúlyozta, hogy a már elfajult munkáskérdései szemben, melyek iparunk megerősödését veszélyeztetik, társadalmi és törvényhozási úton kell védekezni. Egy dolog világos előttem és azt hiszem az önkormányzat előtt is, mondja az államtitkár, ki kell küszöbölni, ha kell a legszigorúbb intézkedésekkel is, jobbra is, balra is, a munkaadókra vonatkozólag úgy mint a munkásokra vonatkozólag, a munkáskérdésből a hatalmi kérdést. Itt hatalmi eszközökkel, kényszer rendszabályokkal dolgozni nem lehet. A munkabéreket törvényesen szabályozni öriület lenne, a munkaviszonyt, a jogokat és kötelességeket azonban törvényesen szabályozni kötelességünk. Sajnos, ma a munkáskérdés túlyomóan hatalmi kérdés. Azaz tette a munkások egy része. Pedig ezt az ipartörvényjavaslat második része ki fogja küszöbölni, gyökeresen ki fogja küszöbölni. Ily hatalmi kérdést a törvény teljes szigorával kell büntetni, bármely oldalról származzék is, mert annak, hogy egyik-másik munkás elbocsátása követeltessék azért, mert az egyik-másik szervezetenek nem tagja, mert az egyik-másik munkásnak nem tetszik, hogy a munkaadó korlátoztassék saját jogában erőszakos beavatkozásokkal, hogy a dolgozni akaró munkásság terrorizáltassék, ennek nem szabad előfordulnia, ez jogtalanság, amelyet a törvény teljes szigorával kell sújtani. Az ipari érdekeltségek képviselői megnyugvással fogadták az államtitkár szavait. A munkás-terror ellen való erőteljes védelemre valóban sürgős szükség van, mert az elfajult mozgalmak erőszakos eredményei demoralizálják a munkásokat, demagógok kezébe szolgáltatják a vezető szerepet és végül gazdasági életünket végzetes zavarokba juttatják.

A májusi szociálista ünnep. Körülbelül két évtizede, hogy a szociáldemokrácia a forradalom, a nemzetközi szolidaritás ünnepévé avatta május elsejét. Nagy harcokat vívott és óriási tömegsztrájkokat rendezett, míg május elsejére a nagy ipari városokban keresztül vitte a munkásünetet. Olyan feladatnak állította akkor a munkásság elé, amelynek teljesítése fontos vívmány lesz. És ma, hogy mindenki belenyugodott a forradalmi törekvések ezen ünnepébe, kislül, hogy a munkásság már unja. A májusi ünnep kötelezővé tétele körül különösen Németországban folytak nagy viták és a munkásság nem helyeselte a májusi ünnep kötelezővé tételét. Ha a májusi ünnepen mulik — szölt a szakszervezetek határozata — a munkaadó és munkás békés viszonya, akkor súlyos hiba volna emiatt összeveszni.

Ma már a májusi szociálista ünnepnek semmi jelentősége nincs. Egyszerű szórakozásnál nem más. Ezt láttuk az idei kivonuláson és gyűléseken, amelyek egy csöppet sem különböztek a hetenkint rendezett gyűlésektől.

Szőlősgazdák gyűlése. A „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete” gróf Zselénski Róbert elnöklése alatt igazgató-választmányi ülést tartott, melyen határozatba ment, hogy az egyesület a folyó évben is egyes vidéki bortermelő góczpontokon fogatos szőlőmívelő és permeterző gépbemutatókat fog rendezni. Az előkészületek megtételére Drucker Jenő dr. egyes. igazgató elnöklése alatt külön bizottságot küldött ki. Elhatározta a választmány, hogy egy irodalmi pályázatot tűz ki 1800 korona erejéig egy nevesebb hazai borvidék beható ismertetésére. A múlt év folyamán Németországban rendezett tanulmányutról írott könyvet a választmány kiadatulni rendelte el és az minden egyesületi tagnak meg fog küldetni. Az egyesület kebelében szervezett gyakorlati állásra Szege Bálint uradalmi ellenőr, a felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyam volt hallgatója választotta meg. A választmány ezután a jelentkezett új tagokat vette fel kebelébe és néhány benső ügyet intézett el. A választmányi ülést megelőzőleg a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete” Zselénski Róbert gróf elnöklése alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyben az alapszabályok 15. §-ának módosi-

tása határozatott el s így ezentul az egyesület rendes közgyűlését az év első felében szabadon választható napon tarthatja.

Halászlai hírek. A bécsi hizómarha és hal-kiállítás az osztrák kincstári erdészeti által kiállított halak általános elismerésben részesültek, mi leginkább a kincstári tavak okserű házi kezelésének tulajdonítható. A süllő ivása Magyarországon az idén több és szebb ikrákat eredményezett. Mintegy 65 millió ikrára lett állami czélokra szállítva kizárólag közvizek halasítására. Sikerült az elmúlt évben a süllőt a Fertő tavában is — honnét eddig hiányzott — megtelepíteni.

Az Országos Állatvédő Egyesület közgyűlése. Az Országos Állatvédő Egyesület f. hó 3-án tartott közgyűlésén ünnepelte fennállásának huszonöt éves évfordulóját Máday Izidor elnöklése alatt. Monostori Károly, az egyesület titkára az egyesület 25 évi működését vázolta, többek közt rámutatott arra, hogy a 25 év előtti 565 taggal szemben ma 1859 budapesti és az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga tagjaival együtt negyvenezer tagja van az egyesületnek, a 25 év előtti 1706 korona vagyonnal szemben pedig 70,000 K. vagyona van.

Az „Országos Gépész-Szövetség” április 26-án saját helyiségében (IX., Ferenc-körút 40.) Mihálovits Antal elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott a gépészképzés tárgyában. A javaslatok előadója Csákány Zsigmond titkár volt. Miután a 7-es bizottság tervezetéhez a szövetségnek a vidéken felállított 12 fiókja is hozzájárult, a közgyűlés elhatározta, hogy a gépészképzésre vonatkozó határozatát az ipartörvény tárgyalását megelőzőleg az illetékes kormányhatóságnak küldöttéleg fogja átnyújtani. A szövetség fiókjai javaslataikban behatóan foglalkoztak az új ipartörvény-tervezet azon rendelkezésével, mely a gépészek felmondási idejét szabályozná; miután a szövetség központja a felmondási idő szabályozása tárgyában már emlékiratban fejezte ki kívánságát, ezen intézkedésében úgy az összes fiókok, valamint a központ tagjai is megnyugodtak.

A dinnyetermesztés javítása. Darányi földmívelésügyi miniszternek a kisczárákhoz intézett fölhívását, hogy az elfajzott dinnyevetőmag helyett használják föl az állam által ingyen adott és jobb fajta vetőmagot, igen szép siker kísérte. Ezerre megy azoknak a természetőknek száma, akik ez évben az állami telepeken összegyűjtött vetőmagot használják föl s érdekes tünet, hogy kisczárák nagyobb területeket vetnek s szövetezés útján igyekeznek terményeiknek a külföldön is piacot szerezni.

Korona és forint. Valóban üdvös és már régóta szükséges rendeletet bocsájított ki április 30-án az osztrák pénzügyminiszter, amelyhez hasonló intézkedés nálunk is nagyon elkerül s bizonyára nem várat immár soká magára. Korytovski dr. ugyanis — igen helyesen — elrendelte, hogy „tekintettel azokra a gyakori visszasságokra, amelyek a régi osztrák értékszámításnak a már 15 esztendeje behozott koronaértékszámítás mellett való használatából a mindennapi életben származnak és különös tekintettel az ebből eredő gyakori visszaélésekre, az 1900 január 1. óta különben is általánosan kötelezővé tett koronaértékszámítás kizárólagos használatát f. évi július hó 1-től fogva minden kereskedőre és iparosra nézve előírja azzal, hogy a közönséggel való mindenemű üzleti érintkezésben, árjegyzékekben, számlákban, költségvetésekben, hirdetésekben és üzleti könyvekben, ugyszintén kirakatokban, vásárokon, kiállításokon stb. minden áru vagy munka kizárólag koronaértékben tüntethető csak fel, a régi osztrák értékszámítás, vagyis az árnak forintokban és krajczárokkal való feltüntetése pedig meghatározott büntetés alá eső kihágásnak minősítettik.” Régi és nálunk is általánosan érzett bajt van hivatva ez a pénzügyminiszteri rendelet orvosolni, ha erőlyesen végrehajtják, ami a koronaértékszámításnak népszerűsítése és a közhasználatba végre-va-

NYILTTÉR. *)

A Bőr- és kőhíj-furcsimá, torzúsítás és visszataszítás
Salvator-forrás
 kitűnő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag
 bántalmairól és köszvényről, a cukorbetegségnél, az
 emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.
 Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Széna-Lipóci
 Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfstr. 8.

Jól tanuló gyermekeknek
PÜNKÖSDRE legszebb és leg-
 jobb ajándék a
PÉTERFY bácsi MESÉI.
 Székely mesék, 50 képpel } Színes kötésben, darabja
 Czigány mesék, 41 képpel } I korona.
 Virág mesék, 32 képpel } Megrendelhető posta-
 Felől regék, 4 képpel } utalványon.
 Cím: **PÉTERFY TAMÁS, Bpest, IX., Köztelek.**

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatózsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabona-
 osztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

A földmivélségi miniszterium publikációja a veté-
 sek állását illetőleg nem nyújt semmi biztatót. Konsta-
 tája a jelentés, hogy a vetések fejlődésében stagnáció
 van, sőt visszaesés mutatkozik, melynek káros hatásai
 különösen az ősziken látszik meg. Nem megfelelően
 bokrosodtak és igen sok helyen tulságos mértékben
 gazosak. Mielőbbi kedvező idő volna szükséges a jelen-
 tés szerint főleg az Alföldön és a Tiszavidék kötöttebb
 talaján. A vetések visszamaradásának indokát a jelentés
 a viharos időjárásban találja. Az esőhiány miatt álta-
 noságban kevés a panasz, mert annyira, amennyire
 mindenütt van elegendő takarmány. A tavaszi vetések
 fejlődése szintén nem rohamos, jobbra azonban szép
 sűrűn teltek, egyenletesek. Enyhe időre volna ezeknél
 is szükség, hogy teljesen normális fejlődésbe kerüljenek.
 A miniszterium fenti jelentése különösen figyelemre
 méltó, tekintve azon körülményt, hogy a gabonárák
 alakulása főleg májusban nagyban az időjárási viszonyok-
 tól függ.

Ami az üzletmenetet illeti, a múlt héten a gabona-
 üzlet általában a szilárdulás jegyében folyt le. Különö-
 sen Amerikából érkeztek magasabb jegyzésekről hírek,
 amely körülmény, valamint kedvezőtlenül alakult idő-
 járási viszonyaink, továbbá a gyenge készletek mind
 körrehatottak az árák megszilárdulása tekintetében. Az
 angol piacokon szilárd volt az irányzat, a behozatal
 buzában és tengeriben emelkedett. Franciaországban
 az időjárási viszonyok a vetésekre elég jók. Német-

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal a szerkesztőség
 felelősséget.

országban a múlt hetierős emelkedést csendesebb han-
 gulat váltotta fel.

Nálunk rohamosan emelkedtek az árfolyamok, e héten
 azonban. Az üzlet némileg lanyhult irányzat mellett kez-
 dődött, azok a hírek, amelyek a malmok üzemreduk-
 cziójára vonatkoztak, nem nyertek igazolást. A kínálat
 mérve nem emelkedett. A májusi szállításra való budap-
 esti felmondások mennyisége elenyészően csekély és
 arányba sem hozható az áprilisi szállításra felmondott
 mennyiségek tömegével. Az árák további alakulására
 nézve döntő befolyással lesz az időjárás.

Amerikából Korner híre érkezik, mely a májusi buza
 árának felhajtására irányul.

Az egyes gabonaneműekről, valamint azok árfolya-
 máról napi jelentésünkben számolunk be.

Napijelentés a gabonatózsdéről.

1908 május 5.

A földmivélségi kormány tegnap közzétett jelentése
 kedvezőtlen színen tünteti fel a vetések állását, a
 gabonautlet ennél fogva viharosan megélenkült emelkedő
 árák mellett; ma azonban jobb időjárásra és a malmok
 tartózkodó maguktartására csökkenő irányzat került fel-
 színtre, 40 fillérel olcsóbban, elkelt 18,000 q. buza.

Rozs tartott árákban a főváros paritásában 20-40 K.-ra
 értékelhető.

Takarmányárpa élénk kereslet mellett 1370—1380
 K.-ra jegyezhető.

Zab eleinte emelkedő, ma 20 fillérel olcsóbban li-
 náltatott.

Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 100 mm. 79 k. 24 K. 50 f., 200
 mm. 78 k. 24 K. 50 f., 500 mm. 75 k. 24 K. 50 f.,
 100 mm. 79 k. 24 K. 25 f., 200 mm. 78 k. 24 K.
 50 f., 500 mm. 78 k. 24 K. 50 f., 200 mm. 78 k. 24
 K. 35 f., 200 mm. 78 k. 24 K. 30 f., 100 mm. 77 k.
 24 K. 30 f., 300 mm. 77 k. 24 K. 35 f., 100 mm. 77
 k. 24 K. 30 f., 100 mm. 76 k. 24 K. 35 f., 100 mm. 76
 k. 24 K. — f., 1400 mm. 75 k. 24 K. 25 f.

Pestvidéki: 300 mm. 77 k. 24 K. 10 f., 100 mm.
 77 k. 23 K. 80 f., 150 mm. 75 k. 23 K. 80 f.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 77 k. 23 K. 80 f.
 Szent-Tamási: 1670 mm. 74 k. 24 K. 10 f.

Bácskai: 2400 mm. 75 k. 23 K. 50 f.
 Kulai: 200 mm. 76 k. 23 K. 95 f.

Raktárbeli: 2000 mm. 76 k. 23 K. 75 f., 980 mm.
 77 k. 24 K. 10 f.

Rozs: 200 mm. 20 E 50 f., 100 mm. 20 K. 50 f.,
 150 mm. 20 K. 50 f., 100 mm. 20 K. 40 f., 150 mm.
 20 K. 20 f. 100 mm. 20 K. 20 f. kp.

Zab: 100 mm. 14 K. 60 f.

Határidőárak.

(Dél-árak.)

Buza májusra	23 70
„ októberre	20 28
Rozs májusra	20 20
„ októberre	17 70
Zab májusra	14 20
„ októberre	13 04
Tengeri májusra	12 88
„ júliusra	13 10
Repeze augusztusra	27 —

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-
 utca. 1908. május hó 5-én. A székesfővárosi vásár-
 igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 197 szekér réti
 széna, 20 szekér muhar, 18 szekér zsupszalma, 25 szekér
 alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér
 tengeriszár, 13 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna,
 — zabosbukkony, köles stb.), 500 zsák szecska.
 A forgalom lanyha.

Árák fillérekben q.-ként a következők: réti széna
 600—820, muhar 840—1000, zsupszalma 600—640, alom-
 szalma 360—400, takarmányszalma —, — kéve
 tengeriszár —, egyéb takarmány 440—560,
 zabosbukkony —, lóhere —, zöld luczerna
 600—640. Összes kocsiszám 278. Összes súly 333,600 kg.

Szeszüzlet.

Szilárd irányzat és fedezési vásárlások folytán a
 szeszárák ismét drágábban záruak, ugy azonnali, mint
 későbbi szállításra.

Nélt finomított szesz adózva nagyban 163—164 K.,
 adózatlanul 64—64 50 K. kelt el nagyban.

Élesztőszesz adózva 161—161 50 K., adózatlanul 62—
 62 50 K.-ig kelt el nagyban azonnali és későbbi szállí-
 tásra.

Denaturált szesz hordóval együtt 54—54 50 K.-val
 jegyeztetik és 54—55 K. zárul.

Mezőgazdasági szeszgyárak kontingens nyersszeszért
 61 K.-t kérnek promtra, későbbi nyári hónapokért 61 50
 K. élénk vételkedv mellett.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59 50—60 50 K.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	59 50	60 50
Finomított szesz adózva	163	164
„ adózatlan	64	65
Élesztőszesz adózva	161 50	162
„ adózatlan	62 50	63
Nyersszesz adózva	161 50	162
Denaturált szesz	54 50	55

Az árák 10,000 literfokonként hordó nélküli bérmentve,
 budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mel-
 lett értendők.

A nemzetközi cukorpiacról.

A lég és föld, az állandóan hűvös, éjjelenként
 hideg idő következtében, nem tud fölmelegedni. Ausztriá-
 ban, leginkább Német- és Franciaországban a kedvezőtlen
 időjárási viszonyok egyre hátráltatják a cukorrépamag
 vetését és a már elvetett mag kikelését. Magyar- és
 Oroszországban jobb — de még mindig sok kívánni valót
 hagy hátra — az idő. A kubai és a nyugatindiai szige-
 teken általában a nagy nádcukortermelet-deficit egyre
 nagyobb arányokban bontakozik ki. Az elmúlt nyolcz
 napban 36 gyár (a múlt heti 47 gyárral szemben) van üzem-
 ben, tavaly ilyenkor 82 gyár dolgozott. Ezek s az euró-
 pai kedvezőtlen cukorrépamag vetési viszonyai az ameri-
 kai cukortrösztöt fedezésre kényszerítik. A nyers-
 cukorpiacokon az árák a következők voltak: Prága:
 27 10 K. (múlt héten 26 80 K.), Hamburg: 23 95 (23 80)

Nemzetközi gabonapiacz 1908 április 30-tól 1908 május 6-ig.

	Kelet	Effektiv árák										Határidő	Határidős árák				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	5	24 80	19 50	26 —	24 —	26 84	21 80	20 64	19 18	16 29	18 40	Május	23 94	19 83 ³	25 52	21 24 ²	19 18
	30	24 10	19 50	25 30	24 —	26 55	22 86	20 04	18 04	16 29	18 40	Junius	20 54 ⁴	18 81 ^{2a}	25 52 ³	21 72	16 70 ³
Rozs	5	20 90	—	22 —	21 50	23 90	16 50	—	—	—	15 48	Április	19 04 ⁴	18 99 ³	25 40 ²	21 48 ^{1a}	16 18
	30	19 90	—	28 20	21 50	23 89	15 94	—	—	—	15 48	Május	23 04	19 40	25 24	21 56	18 04
Zab	5	15 60	—	16 30	16 10	20 16	—	—	—	—	—	Május	—	—	23 22	16 40 ³	—
	30	15 60	—	16 10	16 10	20 16	—	—	—	—	—	Junius	18 02	—	23 08 ³	16 66	—
Tengeri	5	13 25	15 07	14 50	15 20	19 47	—	15 84	13 88	10 23	—	Április	16 84 ⁴	—	23 04 ³	16 26 ^{1a}	—
	30	13 15	15 07	14 20	15 20	19 47	—	14 96 ¹	13 28 ¹	10 23	—	Május	19 96	—	23 04	16 16	—
Árpa	5	14 —	—	17 20	17 50	25 96	—	—	—	—	—	Május	14 22	—	19 36	—	—
	30	13 60	—	17 20	17 50	25 96	—	—	—	—	—	Junius	13 22	—	19 97 ³	—	—

Jegyzet: 1) május. 2a május—aug. 2) július—aug.
 3) július. 2a szeptember 4) október.

márka, London: 11/10 sh. (11/9 1/4 sh.). Belföldi finomított I-a süveg, Bécs: 77 25 K., Prága: 76-75. Budapest: 61 K. pénzt. A triestri pillépiac 0 75 K. árjavulás, a londoni granuláté piact, a hetek óta tartó elhanyagoltságot jelelti s így Hamburg csak kevés árjavulást jelenthet. Melassz árak körül állg van változás, készletek fogytán vannak s így a kereslet sem erős.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruszállítványának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A zsiradékület a lefolyt héten nyugodt irányzat mellett meglehetősen szűk mederben mozgott. A szükséglet csak lassan javul, ami a vevőket tartózkodókká tette.

Jegyzések:

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like 'I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru', 'Könyebb minőségű', 'I. r. perzselt (paraszt) szalonna', 'I. r. pestvárosi disznósír, nagy hordókban'.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-szállítványának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A gabonapiacra uralkodott szilárd irányzat a lisztüzletben is érezhetővé vált. Ámbar a fogyasztók igen tartózkodók vásárlásaikban, mindannak dacára a heti lisztforgalom jóval nagyobb volt a multéinél.

A malmok árakat 60-80 fillérrel emelték. Egyes lisztfajokban bíány mutatkozik.

Heti lisztforgalom 93,675 q volt.

Table showing flour prices for different grades (Ar K: 34.40, 34, 33.60, 33, 32.60, 32.20, 31.40, 30.20) and prices per 100 kg.

Rozslisztárak:

Table showing rye flour prices for different grades (Ar K: 33.20, 32.60, 31.60, 30.40, 30, 29.20, 27.60).

A korpa-üzlet irányzata továbbra is szilárd maradt, miután a malmok üzemüket még jobban korlátozni kívánják és ezáltal a jelenlegi bíány még jobban érezhetővé válik. Prompt áru igen nehezen kapható. A kereslet meglehetősen élénk, Ausztria és Németország nagyobb tételeket vásárol.

Heti korpa-forgalom 25,522 q volt.

A többi abraktakarmány-cikkek árai a következők voltak Budapesten szákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg-ként.

Table listing prices for various types of bran and feed (Finom korpa 1908. május száll., Goromba, Rozskorpa, Arpadara és arpaderce, Malomkonkoly, Budapesti gyári repcepogácsa, Derby mellesze ab Hatvan v. Pozsony, Száritott moslék zsák nélkül, Malátacsira, Száritott répaszelet, Szorplé 48-50% cukortart. hordó nélkül, ab cukorgyár).

Elelmiszerek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. május 5 én.

A forgalom a házbérnegyed körül rendszerint igen csendes és érezhető volt az utóbbi napokban is. Hús-félék árai némileg szilárdultak. Spárgából a hozatalok növekvőben vannak, a kereslet jó, árak kielégítőek. Vaj változatlan. Tojás csendes irányzat mellett 1-2 koronával olcsóbb lett. Hagyma rendkívül magas árszintűen értékesül.

Mai árak:

Husnemlék: vidéki marhahús hátulja 1.32-1.44 K., eleje 1.04-1.20 K., vidéki borjú bórben, hosszan méve, súlylevonás nélkül 0.34-0.98 K., helybeli borjúhús 1.08-1.20 K., sertéshús szalonnával 1.32-1.34 K., lehuzott sertés 1.48-1.50 K., szalonna friss 1.52-1.56 K., szalonna sózott 1.16-1.20 K., szalonna füstölt 1.23-1.32 K., olvasztani való 1.16-1.24 K., hárj 1.44-1.50 K., sertészsír 1.46-1.52 K. kg-ként. Füstölt hús (vidéki) kg-ja 1.40-1.60 K., hazai sonka 1.80-2- K., szalámi

magyar 3.20-3.30 K., szalámi nyári 1.20-1.23 K., bárány párja K.-ig. Vad: óz 1.60-1.80 K., szarvas 0-0-0-0 K., vaddisznó 0.80-1- K. kg-ként egészben, nyúl nagy 0-0-0-0 K., nyúl sildő 0-0-0-0 K., fogoly 0-0-0-0 K., fészán 0-0-0-0 K., erdei szalonka 2.40-2.60 K., dámvad 0-0-0-0 K. kg-ként. Fenyesmadár kötegeje 1-1-1-1 K. Baromfifélék: élő rántani való csirke 1.60-3.20 K., sütni való 3.60-4- K., liba fiatal 1.4-1.6- K., kacsa sovány 3.20-4- K., kacsa hizott 0-0-0-0 K., lud hizott 1.4-2.0- K., tyúk 4-4.40 K., pulyka 0-0-0-0 K., élő sovány liba K. páronként. Végott széken tisztított baromfi, hizott lud 1.30-1.60 K., hizott rucsa 1.50-1.60 K., hizott pulyka 1.20-1.60 K., levestyúk 1.40-1.60 K., pulyka sovány 0-0-0-0 K. kg-ként. Poulard 1.20-2- K., gyöngytyúk K. darabonként.

Tejtermékek: tevaj (centrifugált) I 2.90-3.20 K., II 2.60-2.80 K., főzvaj (köpült) 2-2.20 K., tehénturó 1.6-3.2 fill. kg-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldesgőlék: burgonya (vagonára) sárga 5.20-6- K., róza 6-6.60 K., fehér 4.60-5.20 K., kifí 5-8- K., sárgarépa 4.10-7 K., petrezselyem 16-18 K., vöröshagyma makói 10-19- K., vöröshagyma közönséges hazai 10-12- K., fokhagyma 40-70 K., káposzta 10-12- K. 100 kg-ként. Kalarábé 6-12 0- K., 100 db spargna solo 1.40-1.80 K., közép 1-1.20 K., levestpárga 0.40-0.60 K. kg-ként. Zöldbab, hüvelyes 0-0-0-0 K., kifejtett 0-0-0-0 K., zöldborsó, hüvelyes 0-0-0-0 K., kifejtett 0-0-0-0 K., paradicsom 0-0-0-0 K. 100 K. kg-ként. Uborka salátának való 0-0-0-0 K., ecetbe 0-0-0-0 K., savanyítani 0-0-0-0 K. 100 db-ként. Paraj 0-0-0-0 K. kg-ja.

Gyümölcsfélék: cseresznye és maggy 0-0-0-0 K., sárgadinnye 0-0-0-0 K. kg-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmén, ranet, Jonathan, Törökbiáint, batui stb.) 1.20-2-, másodrendű 60-80, harmadrendű apró áru 30-40 K., kőrté elsőrendű 1.60-2.40, másodrendű 0.60-0.80 K. q-ként. Dió I. 40-60, II. 30-40 K. 100 kg-ként. Szőlő 0-0-0-0 K., finom 0-0-0-0 K., chasselas 0-0-0-0 K., szagos 0-0-0-0 K. kilója.

Vegyésárak: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 100 fill. kg-ként. (A szövetkezet - mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője - minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsíz fillér kg-ként. Gomba száritott 0-0-0-0 K., szappan fill. lenese (erdélyi) K., hab apró K., nagyozom K., lenese K. 100 kg-ként. Tojás: bácskai 71-72 K., erdélyi apróbb áru K. eredeti ládánként (1440 db).

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Bredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1908 május hó 4

Table showing cattle prices. Columns: Felhajtás összege, Minőség szerint (Hizott marha, Legelőmarha, Csontozni való), Származási hely szerint (Magyarországi, Galicz, s bukovinai, Osztrák tartományokból), Nem szerint (Ökör, Bika, Tehén, Bivaly).

Árak (100 kilogrammonként élőszuliban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

Table showing prices for different types of cattle (Magyar hizott ökör, Galicziai hizott ökör, Tarka hizott ökör, Bikák, Hizott tehén, Legelőmarha, Kisgazd. hizó ökör, Bivaly, Boszniai marha).

Irányzat: lanyha, prima ökör 2-3 K., középminőségű ökör 4 koronával olcsóbb. Birka és csontos marha 1-2 koronával olcsóbb.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Table showing pig prices (Öreg nehéz, Öreg közép, Fiatal nehéz, közép).

Table showing sheep prices (Fiatall könnyű, Szerbiai nehéz, közép, könnyű) and wool prices (Irányzat: változatlan).

Szerkesztői közlemények.

Sz. K. K. Intézetn egyenes kérdést ajánlott levélben a földes urhoz azíraut, hogy magáévá teszi-e a feb. uár hó 1-én történt felmondást, mert annak érvénye attól függ, hogy a jószágkormányzó birt-e hozzá felhatalmazással. Ez a felhatalmarás utólagos beleegyezéssel is pótolható. Ha a földesur a felmondást nem teszi magáévá, marad minden a régiiben, de ha igen, akkor az önállása felmondottnak tekintendő és pedig 1909. január 31-ére, mert Önnek mint okleveles gazdatisztnak 1 egész évi felmondás jár. Hogy a felmondásban idő nincs megjelölve, az nem lényeges. Tény az, hogy Önt írásban értesítették arról, hogy szolgálatát megszüntették.

Van a dolognak azonban más oldala is. Ugy látjuk, hogy az Önök uradalmában nyugdíj van rendszeresítve, amelynek alapjára a tiszték is befizetnek. Ennek folytán nyugdíjszabályzatnak is kell lennie, amelynek rendelkezéseit Ön nem közli. Ez a nyugdíjszabályzat bizonyára intézkedik arról, hogy milyen végkielégítésre tarthat számot a tiszt, ha a 10 évi szolgálat betöltése előtt a szolgálatból elbocsátják. Ezt a kérdést mindenesetre meg kell vizsgálni, mert a törvény alapján joga van fizetését a felmondási idő végéig, tehát 1909. jan. 31-ig követelni akkor is, ha a gazdaságot július hó 1-én csakugyan át kellene is adnia. Amde a nyugdíjszabályzat alapján 7 évi beszámítandó szolgálat után talán ezt meghaladó végkielégí eshez van igénye s akkor jogában áll ehhez ragaszkodni. A választás joga Önt illeti.

Ha tehát a felmondást fenn tartják, válasza az, ami Önre nézve előnyösebb és közölje ezt velük ajánlott levélben. Sz. F.

Cs. S. Hard-pusztá, A kérdésben már döntött a főszolgabíró s annak határozata ellen csak fellebbezéssel lehet élni. Egyébiránt azt hisszük, hogy a főszolgabíró döntése helyes. Ha a gazdának nincs kedve ahhoz, hogy a cseléd fiának is helyet adjon, módjában áll az apát a szolgálatból elbocsátani, feltéve, hogy ez a fiut felszólítás dacára sem távolítja el. A lakás és a tüzelő talán mégsem kerül többe a gazdának azáltal, hogy a cselédnek családja egy taggal több. Sz. F.

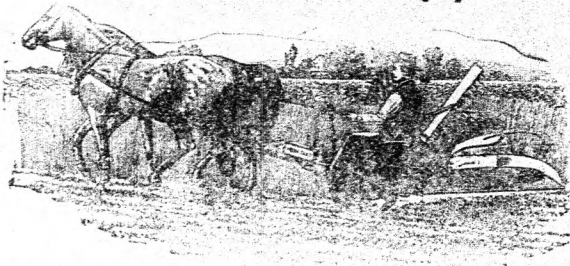
M. J. dr. Bánffy-Hunyad. N. P. Vinyest Hellanti főzelékgumója vagy gyökere beszerezhető Fr. Hennings kertésznél, (Herrn leis bei Ladendorf N-Oesterreich) 10 gyökér ára 2 K.

Höhn Lajos Ormán. A részben lévő orvoslási módok Korányi Mór állatorvos szívesen ismertette az Állatorvosi Lapok 1907. évi 31. számában. Az említett lap szerkesztője VII. Rottenbiller-utca 23.

Advertisement for Meinl Gyula Budapest, featuring an image of a ship and text: 'Meinl Gyula Budapest, W. Kossuth Lajos utca 1. Kávé behozatal, téa behozatal, kakaó és csokoládé. Posta-küldemények Magyarországra minden helységébe. Kérjen árjegyzéket ingyen és bérmentve.'

Vertical text on the right edge of the page, including '36.', 'Hont', 'gazda', 'épület', 'BEY', 'bec', 'ere', 'kan', 'ság', 'vér', 'csik', '577', 'Ma', 'BUD', 'Nagy', 'SZABAD', 'KÖZ', 'BRITAN', 'DUK', 'KÖZTELEK'.

Utólrhetetlen teljesítésben és könnyű járásban!

Uj gabona- aratógép „Handy“

Szénaforgatók — Lógerelyék

Uj fűkaszálo „Darling“ kedvence minden tulajdonosának, szolidabb az amerikai vártmányoknál.

UMRATH és TSA Budapest, V. ker., Váci-körút 60. szám.

Gőzcseplőkészítők 12 HP-ig — Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

Eladó birtok!

Hont megyében, közel vasut és nagyobb városhoz 700 m. h. sik gazdasággal, kevés erdővel, saját kezelés alatt, jó és elegendő épületekkel, nagyon szép kastélyval és parkkal, teljes holt és élő felszereléssel, termékkel 110,000 frtért rögtön átveendő!

BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
Telefon 12-85. 272

Gazdák figyelmébe!

Van szerencsém tisztelt vevőim és gazdatársaim becses tudomására hozni, hogy a 60 év óta fennálló eredeti tisztavérű **berni** tehenészetemet békésmegyei kamuti gazdaságomból somogy megyei **németladi** gazdaságomba áttettem, ahol ezentul is állandóan tisztavérű **berni** bikák eladásra fel vannak állítva.

Ugyanott telivér és félvér ardenni mének és méncsikók eladók. Posta és távirada: **Németlad.**

Gróf Hoyos Miksa.

577

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK UJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE. WOHANKA-FÉLE JAVITOTT

ECKENDORFI, MAMMUTH, OBERNDORFI
TENYÉSZTÉSE VEGYI FAJVALASZTÁS ALAPJÁN.
NAGY TÁPANYAG-TARTALOM és TÖMEGTERMELÉS
SZAVATOLÁS MELLETT
WOHANKA és TÁRS BUDAPEST,
V. VÁCI-KÖRÚT 76.
HELLER MŰR BPEST.

Árverési hirdetés.

Juhos Ernőné szül. Teőke Erzsébet tulajdonát képező, Szepes megyében, Szepeskörtvélyes község határában, Markusfalva vasuti állomás közelében fekvő 400 kat. holdat meghaladó mezőgazdasági birtok szeszgyárral és 514 hl. kontingenssel, de mindenféle fundus instruktus és gazdasági részvény nélkül nyilvános írásbeli versenytárgyalás útján el fog adni. Parcellázásra kiválóan alkalmas. A birtok áll kataszteri birtokiv szerint 289 kat. hold, 599 □-öl szántóföld, 1 kat. hold 732 □-öl kert, 24 kat. hold 996 □-öl rét, 67 kat. hold 671 □-öl legelő, 18 kat. hold 1109 □-öl erdő, 4 kat. hold 721 □-öl adományos területből és 1908. évi május hó 24. napján délelőtt 10 órakor **Lőcsén**, a Kossuth Lajos-utca 9. szám alatti házban alulról ügyvéd irodai helyiségében a legelőt ígérőnek el fog adni, megfelelő ajánlat beérkezése esetére. Kikiáltási ár 180,000 korona, melyen alul a birtok nem adatik el.

Árverezni szándékozók tartoznak a nyilvános versenytárgyalás megkezdése előtt az árverési feltételeket aláírni és bánatpénz gyanánt (18,000) tízezer forintot készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban lefizetni. Az árverési feltételek, valamint egyéb adatok a birtokra vonatkozólag az árverést megelőző napig Teőke Béla dr. késmárki kir. közjegyzőnél, a versenytárgyalás napján a helyszínen lesznek betekinthetők.

Lőcsé, 1908. évi április hó 21. napján.

621

Dr. Beszkid István
ügyvéd.

Takarmányozást. Kellner szerint írta Cseikó István. Ára vászonkötésben 10 korona. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)
Igazgatóság és központi iroda:
Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.
Nagy köpinczéi: **BUDAFOKON.**

Értékesít húsfeleket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt és **MINDENMÉLYÉLELMICZINKET.** Erdőbőr-értékesítő osztály. Égetett szeszes- és likör értékesítése.

A Magyar Országos Műhószeti Egyesület vezéréképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindenmondi értékesítői ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

CSODÁS!

A Bonodor folyadék a legbiztosabb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegysúlyu 5 kg. csomag** bérmentve **7-50 K.** (Elegendő 1 évre.) **1 kg. próbacsomag 2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül.** **A Bonodor por** vízeldek azonnali szagtalanítására kiténő szer. 5 kilós postacsomag **bérmentve 7 K.**, 1 kilós próbacsomag **2 K. csomagolással, szállítás nélkül.** Szétküldés készpénzért vagy utánvétellel. Számos elismerőlevél.

Vezérképviselő:
FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

Kévekötelek, Bellán-féle szabadalom, mindkét végén pirosra festve.

Manilla zsinog kévekötegéphez.

Zsákok minden célra, kender-, len- és jutaszövetből.

Zsákkötő-zsinog és **varró-spárga.**

Szólótaposó-zsákok. Szólókötező-fonalak.

Ponyvák vízmentes és természetes szövetből minden célra.

Kötélárak hosszú szálu bácskai kenderből.

Bellán Mátyás

kender-, kötel- és sportáru
kézműipar telepén

Dunacséb (Bácska).

Árjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

614

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatát teszi ki a halterjesebb és az eddigénél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okszerű gazdasági berendezés alapjait szolgáló Üzemtervet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemi ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Eivágn a gazdaság számadatának elkönnyvelését, időszerű jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelménzési számításokat elkészít. Tanácsot ad birtokbérbeadásnál, valamint mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanáccsal szolgál és vitás ügyekben a választott szakbírósgá tisztelet elvállalja. Birtok és mindenmü mezőgazdasági értékebevételeket végeztet. A bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdasági tetteket és egyéb képzetlebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszaterítését készkölzi. Adóelengedések ügyében utbaigazításra szolgál.

Nyilvántartásra bejelentett:

Eladó birtok:

- 543 m. hold Zalában, vasúttól 2 km-re, 4 község között, orvosi, gyógytár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csútrókkal magtárakkal, 2 nagy pinczével, 9 szobás lakás avaszi zárt verandával. 455
- 200 m. hold sik lakású I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határán, megfelelő g. épületekkel. 3849
- 370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, 60 lakással és 5 hold díszkerttel, köves ut mentén. 3743
- 100 kat. hold körül 1. o. bacska föld, 15 percznyire a vasúttól, jó utakkal, a Ferenczcsatornától 8 percznyire, urlak és gyümölcsös. 3851
- 500 m. hold Szatmár megyében, vasúttól 2 km-re, kényelmes urlakal. 4129
- 1075 kat. hold Torontálban a Tisza és vasút mentén, köves utal, egészben avagy csak egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130
- 888 kat. hold Erdélyben, vasúttól 7 kilométerre, épülő vasút helyben, 40 kat. hold dohányengedéllyel, kelő lak- és gazdasági épületekkel. 4261
- Tomezvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-örvvel, eladó 3 birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissima kizsírta és szőlő föld**, nagy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vétel megköveteli a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös tölteses köcsön. 4601
- 280 m. hold Budapesti fővonalon gyorsal 1/4 óra, vasúttól 4 km-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urlakal, 60 m. h. erdővel. 4756
- 400 m. hold j.-n.-k.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kelő gazdasági épületekkel és lakóházal. 50 hold öszi vetéssel, 230 drb rambouillet és tésüs keresztésű törzshajnyájjal és 200 drb bányával. Nagygyümölcsös szára, takarmány és szalma. 4701
- 588 kat. hold Négrád m.-ben, miből 400 n. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasúttól 5 km-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 5640
- 384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5477
- 1000 m. hold Hort megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 5 hold flutal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épületekkel felszerelve, tehermentes, saját kezelt alatt áll. Esetleg bérbeadó. 5329
- 2488 hold, 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelt alatt levő birtok, megfelelő számú kúttól körüli épületekkel, 10 szobás kastélyal, szeszgyár és finomító, jó munkaviszonyok. Ara felszerelés nélkül 500,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbe adó. 602
- 290 hold Szilágy megyében, vasúttól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenésztésre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 54
- 200 hold, vasúttól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy egyrét az egész terület eladó. 1061
- 555 hold Budapesti 1 óra, 31 n. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsösvel. Parkban 5 szobás urlak. 40 h. dohányengedély. Jókárbán levő kelő számú gazdasági épületek. Ara teljes felszereléssel és vetessel 305,000 K. 1335
- Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ara 75,000 K. 1198
- 513 m. h. Borsod megyében vasúttól 6 1/2 óra, épülő vasúttól 3 km-re. Elegendő gazdasági épületekkel és küllő belsővel, melyen az urlak áll. 40 hold dohányengedéllyel. Ara egész birtok prima buzatermő szántó. Ara m. holdanként 650 korona. 284

Birtokvétel:

- 200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455
- 400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasúttól nem távol, családunk való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7
- Kisebb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasúttól néhány órával, lehetőleg fővonalon. 1061
- 400-1000 h. birtok, melynek nagy része vágható erdő. 2916
- 1000 holdig cserébe fővárosi házért, egy tulajdonban erdőből álló, Hort, Négrád, Örmény, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567
- 2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében. 3950
- 200 holdas birtok ur lakóházzal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold elsőrendű talajú birtok, csakorrépa vidékén, vasúttól 2 km. közelében, szép kastélyal és parkkal, bécstől legfeljebb 6 órányira. 5215
- 800-1200 m. hold birtok, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházal. 456
- 2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 5216
- 250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városokhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsonnel. 1214
- 3-400 hold egytagban legálább 5 szobás lakással, vasúttól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. 12
- Lehet az egész birtok erdő. 12
- 800-1000 holdig jó földet és épületekkel, instruktóval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

- 490 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasúttól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kelő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

- 180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530
- 200-1500 h. Erdélyben vasúthoz közel, jó urlakkal és gazdasági épületekkel. 496

2-3000 holdat vaszál vagy öszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenésztet tüztet. Urlak legálább 6 szobás legyen. 1868

Esztén küllő nyilvántartjuk a visszavándorlók lakóházainak és birtokait és bérletozvetkezetek szálhatóságát a Magyar Gazdaszövettségél. Csakie közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.

Uj gazdasági szakkönyvek.

Mezőgazdák üzemi utmutója. Kereskedelmi tanácsadó a gazdaközönség számára. Szerkeszti Párczer Gyula, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete főtisztviselője. Vásonkötésben K 5-

Szőlőművelés és borgazdaság. Harmadik bővített és teljesen átdolgozott kiadás 157 ábrával. Irta Szilárd Gyula. Kiadja az OMGE. könyvkiadó vállalata. Vásonkötésben K 10-

A földbirtok megosztásáról. Irta Bernát István. K 80

Magyarországi uradalmak és gazdatisztek czimtára. 1908/9. évre. Szerkesztette Jeszenszky Pál. Vásonkötésben. K 15-

Az okszerű baromfienyésztés. 137 ábrával. Irta Kövy József. Előszóval ellátta Teleky József gróf. K 360

A sertés Magyarországon. 2-ik teljesen átdolgozott kiadás 74 ábrával. Irta Enesei Dorner Béla. K 720

Nádudvari uram beszélgetései mezőgazdasági dolgokról. 4-ik bővített kiadás 111 ábrával. Irta Tormay Béla. K 750

A legujabb állami telepítések Magyarországon. Darányi Ignác m. k. földm. miniszter megbízásából írta Lovas Sándor. 104 ábrával. K 2-

A szőlő helyes metszése. 4-ik bővített kiadás. 31 ábrával. Irta Maurer János. K 250

A gyümölcsfa. Népies gyümölcsstermelési könyv 42 ábrával. Irta ifj. Tejfalusy Ferencz. K 160

A spárgatermesztés kézikönyve. Irta Légrády Károly K 40

A vadőr. Kézikönyv erdőőrök számára. Darányi Ignác földm. miniszter megbízásából írta Ilés Nándor. 120 ábr. K 1-

A gözlokomobilok szerkezete és kezelése. 167 szövegábrával. Irta Naszályi József. K 3-

A stabil gözgépek gyakorlati tankönyve. 149 ábrával. Irta Naszályi József K 5-

Tizenkét évi küzd lem a tözsdéken üzött fedezetlen határidőüzleti szerencsejáték ellen. Irta Zselénski Róbert gróf. K 5-

A homoki szőlők trágyázása. Irta Cserhádi Sándor. K 80

Iparos káté. Gyakorlati utmutató általános ipari kérdésekben. A hazai ipar sematizmusa. Szerk. Dóczy Sámuel dr. Vásonkötésben K 4-

Patkolástani kézikönyv. 329 ábrával. Irta Nádaskay Béla dr. és Schwenszky Armin. K 6-

Amerika. A kivándorlás és visszavándorlás kérdését tárgyaló munka. Irta Gróf Somssich Gyula. K 2-

Törvényszéki állatorvostan. Gazdák használatára. Irta Dr. Hutyra Ferencz. Vásonkötésben K 10-

Jegyzéknapló baromfienyésztők részére. Irta Kövy József. Kötve K 350

Sebészeti operálástan. 2-ik javított és bővített kiadás. 253 ábrával. Irta Plósz Béla dr. Vásonkötésben K 10-

Adatok a magyar agrárpolitikához. A jobbágság felszabadítása után. Közös erdő, közlegelő, arányosítás, urbéri rendezés stb. Irta Sebest Dénes dr. K 8-

Mit nyujtanak az állam és a városok az iparnak? Hiteles adatok nyomán közrebovosítja Sugár Ottó. Előszóval ellátta Sztterényi József. K 4-

Néhány őszinte szó a szeszkontingens kérdéséről. Irta Darányi István K 1-

Gabonakereskedők és termelők kézikönyve. Irta Szabados József. K 3-

Teasütemények könyve. Irta Bodnár Eva. K 1-

Hazai ipar. Az ipari kedvezményekről és közszállításokról szóló törvény. Irta Ujlaki Géza. K 4-

A gőzerőnek felhasználása a szántóföld erömüvi megmunkálásánál. Irta Eisbein C. I. dr. K 1-

A hazai szövetkezeti gabonaktárak. Magtári rajzokkal 3-ik kiadás. Irta Horváth János dr. K 2-

A cséplőgépek szerkezete és azok kezelése. 334 ábrával. 2-ik kiadás. Irta Balassa Frigyes K 6-

Méhészeti Zsebnaptár 1908. Szerk. és kiadja Ivánkovich Béla. Vásonkötésben K 3-

A fatenyésztés. 9. ábrával. Uj kiadás. Darányi Ignác földm. miniszter megbízásából írta Molnár István.

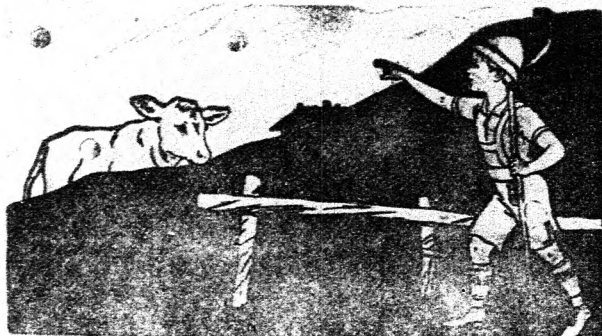
A szőlő trágyázása. Irta Ballay Jenő K 2-

A gyümölcsfák fontosabb ellenségei és betegségei. 50 képpel. Irta Baraa Balázs dr. K 2-

Megrendelhetők a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

Oly korán, mint lehetséges

kell a borjúknak vitárajóttuk után a Thürpilt, mint a borjúverhas ellen megóvószert adni. Ezzel legbiztosabban megmentetnek a véshástól. Ha a verhas már kitört, a Thürpili adagolása után az állatok gyorsan ismét egészségesek lesznek. Minden bővebbi fellelhető a „Nützliche Winke für Tierzüchter“ című brosurában, melyet bérmentve küldök meg. Árak: 1 egész adag K 2.50, fél adag K 1.35 gyógyszerárterekben és állatorvosoknál. Övakodjunk az utánzatoktól! Egyedüli gyáros: Cl. Lageman, vegyszeri gyár Aachen. Forratar: Török József gyógyszerárter Budapest, VI. ker., Király-utca 12. szám.

Igen szép, válogatott vöröstartka simmentenai jellegű 1-2-3 éves

növendék - bőr és üszöborjakat ugyiszintén legprimább lekötni való és

jármosókreit legjutányosabb árákban ajánlanak!

Klein Testvérek kereskedők CZELLDÖMÖLK.

Megrendelések egyeztetés szerint bármikor is elvezetendők.

FARAGO ADOLF szarvasmarha-juh-és sertés-ügynök BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 32. sz. Telefon 76-85.

Előfogadja a tisztelt gazdákönseg megdizását hizott, hizalmi való és növendék szarvasmarhák, fejős tehének, juhek és sertések adás-vételének közvetítésére. Sikeres elintézés! Díjtalan felvilágosítás.

Bonyhádi friss fejős-tehének és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden bétén kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istálló Kispeszt, Üllői-ut 24. Telefon: Kispeszt 1. Levél- és sürgönyezim:

Flaschner Sándor 1743 tehénkereskedő Bpest, Ferenz-körut 40.

Jutányosan eladó: egy benmagánjáró és egy orosz tüzelő; mindégik egy-egy 8 lóerejű cséplőgarnitúrával. Megtekinthető: Török Józsefnél, Kanizser-féle telken. Ugyanottan benzinhordók is elad. K. Felvilágosítást ad öv. Kanizser Gyulánál, Debrecezen, Jókai-utca 7. 3535

8 lóerejű, a MAV. gépgyárból származó, alig használt gőzcséplőgép, mely a Sióberki Társulat tulajdonát képezi és Mező-Komáromban tekinthető meg, szabadkézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad Sárközy Imre Nagy-Bajom, Somogy m. 3910

Szálás takarmánynövénnyek természetesen. 94. ábrával. Írták: Szilassy Zoltán és Gráber Emil. Vázonkötetésen. 10-30 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria“ r.-t. gazdasági szakönykereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó birtok. 1190 hold per 1200 □-l homok, fele hullámos, fele alföldi, Debrecezentől vasuton fél óra. Vasuti állomás helyben a birtokon, alkalmas a hullámos rész nagyon szőlőtelepítésre, holdja 300 korona. Jelenleg 400 h. rozsvetés és 400 hold tavaszi vetés van. Parcellázásra alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. Értekezhetni Szőlősi Rezső gazdálkodónál, Debrecezen. Telefon 430. sz. 1 3919

Eladó keveset használt, újonnan fényezett kéküléses amerikai g.g. Czím a kiadóhivatalban. 3920

Tökmag. Sok éven át általam sikertel szürke Indiai Mammut és vörös kínai kereszteléséből származó vetőmag nálam kapható. Terménye kiválóan eltartható és bőtermő, holdja 3 korona. Tarnai Bertalan, 6463. Apostag, Pest megye. Megrendelésnél kérem a birtétre levélközöni. 3616

A juhtenyésztés múlt és jelen irányairól. Írta: Dr. Rodics Jenő. 3-20 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria“ r.-t. gazdasági szakönykereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Téli pörkült szalonna, oldalonként 35-55 kg. nehéz, kapható Rauchauser Nándornál 126 koronáért q-ként, az vasut Uj-Szent-Anna, utánvét ellenében. 3852

Takarmány-kamrák részére forrás kitűnően alkalmas. 3-as Róbert Jókonnál, 5 évet keveset használt, telefonon eladó. Czím a kiadóban. 3855

Az Alföld mezőgazdasági viszonyainak reformja. Az OME, megbízásából írta Cserháti Sándor. Ára bérmentve küldésel 1-60 K. Megrendelhető a „Patria“ r.-t. gazdasági szakönykereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Tarkabak cselédnek és aranyvinté tökmaz és narancsot, papácsa legjutányosabban beszerezhető bármily mennyiségben Klein Ferenz és Fia cégénél Budapest, Kálman-utca 17. 3862

Boreladás. Ménes-magyar-radi borvidékről. 120 hl. 1907. évi Ferdinánd de Lesseps, 19 hl. 1907. évi Grand Noir, 26 hl. 1907. évi Muskat Ottonel, 123 hl. 1907. évi Barackai Kadarka (arany sárga) 197 hl. 1907. évi Ménesi Kadarka (schiller), 280 hl. különböző évfajára Ménesi Vörös bor. Munkács-településről. Bor-idekről. 27 hl. 1904. évi Salánki Rizling, 110 hl. 1907. évi Salánki fehé bor. Közlebbi felvilágosítást nyújt Zselénski Róbert gróf ur öngyémeltősága aradalmatnak igazgatósága Otvenes, posta Sotronya. 3921

A legeltetési rendről. A mezőgazdaságról és mezőrendésgről szóló 1894. évi XII. t.-cz. rendelkezésel alá elő területeken. Az érdekelt birtokos közönség használatára. Ajánlja a m. kir. földművelésügyi miniszter 93191-1906. 01 13105-1908. sz. rendelkezéssel. Írta: ur. Pavlik Sándor. Ára 2 kor. 20 fillér, mely összegnek előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria“ r.-t. gazdasági szakönykereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Egy 6 HP és 4 HP benzinelokomobil minden előfogadható áron és egy használt 8 HP gőzmagánjáró és egy 6 HP gőzcséplőgarnitúra nagyon olcsón eladó Levente-utca S. I. 19. 3941

Szárga-termelés kézikönyve. Francia források és saját tapasztalatai nyomán írta Legrády Károly. 45 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria“ r.-t. gazdasági szakönykereskedése Budapest, IX., Üllői ut 25.

Géptulajdonosok figyelmébe világhírű szabadalmazott tőrekrosszat. Megrendelhető Bencksi Pálnál, Tisza-Alpár. 3942

Vadrepce-i fogép. Kozicek-áradrepcei a gabonavetésből készült, kifogástalan karban 200 koronáért eladó. Legfj. Szemző István Kerény, Bács m. 3965

Adófizetők tanácsadója. Utálagosítást nyújt mindabban amit az összes állami és községi adókról egy adófizető polgárnak tudni hasznos. Írta: Homfy Lajos. 2-ik javított és bővített kiadás. Ára bérmentve küldésel 1 kor. 0 fillér. Megrendelhető a „Patria“ r.-t. gazdasági szakönykereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Koránérő. Utálagosított Székely-tengeri kapható elutított. Ára, a vevő szábjaitban Császár vasutállomásra szállítva, q-kint 16 korona. Uradalmi gazdaság Majk, u. p. Orosházy, Komárom megye. 3963

Szőlőkaró. 30 ezer 16-61 vágott gömbölyű fenyőka 6 2 és fél méter huszuságban bánfjnyudai állomáson kocsi rakva ezre 50 koronáért kapható Vízec-é-örnyel, Bánfjnyud. 3966

A ló és tenyésztése. képpel, 14 táblával. 3-ik kiadás. Írták Koyácsy Béla és Monostori Károly. Ára fizve 12 kor., tartás díjazásában 15 kor. Megrendelhető a „Patria“ r.-t. gazdasági szakönykereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

1000 holdas nemési birtok, de könnyű mivelhető földkel, utlak, elegendő gazdasági épületekkel 200.000 forintért eladó, esetleg 7000 forintért eladó bérbeadó. Csak komoly reflektánsnak közlebbi Österreicher Bernátnál Nagykantizán. 615a

Eladó földterületek. Binar megye Almosd község határában, 370 kis holdat tevő tagbirtok egészben, vagy 50-100 holdas parcellákban eladó. A birtok kitűnő fekete föld, buza, dohány, tengeri termelésre a legalkalmasabb, szükséges tanulat épületekkel ellátva; az ingatlan fekszik a nagyléti vasutállomástól 1/2 óra, Székelyhídtől 3/4 óra jársnyira. Felvilágosítást nyújt az érdekeltőknek Nagy Emil községi jegyző Almosdon. 3918

Csicsóka fehér, étkezési célra is alkalmas, 100 kgr. 8 K-ért, nagyobb mennyiség olcsóbban kapható Farago Béla cs. és kir. udvari szállító magnykereskedésénél Zalaegerszegen. 3917

Most jelent meg! Andrássovich Géza: Házinyultenyésztés és értékesítés harmadik, tetemesen bővített kiadása. Számos művészi képpel és egy műmelléklettel. Ára bérmentve küldésel 2 kor. 20 f. Megrendelhető a „Patria“ r.-t. gazdasági szakönykereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Préselt borsaszalmát és zabaszalmát szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska). 8808

Prairie Királyné tengeri, bötény, 100 kg. 16 K.

Putyi tengeri, piros, korai 100 kg. 16 kor.

Székely tengeri, sárga, legkorábbi 100kg. 18K.

Amerikai dió, szil, kőrissorfák 100 db 70 kor.

Pekingi kacsofajás tucatzaja 8 kor.

Olaszemdeni libatofajás tucatzaja 24 kor.

Bronzpulykatofajás tucatzaja 12 kor.

Fehér és fekete urpig-tontofajás tucz. 12 kor.

Magyar üszök 1-2 évesek élő kg.-kint 80 fill.

Magyar üszök 2-4 évesek élő kg.-kint 70 fill.

Magyar igasókrók dbja 5 1/2 mm. 500 kor.

Magyar bikák darabja 600-1600 kor.

Lámpanélküli melegvízfűtésű keltetőgép 130 tyuktofajára 120 kor.

Gróf Teleki Arvéd uradalmában, posta, távirat, vasut KONCZA.

Szepesség! Kárpáti fenyőborovicska, valódi, legfinomabb, régi, gyógyerejű, különlegesség, egyike a legédessegebb italoknak, kitűnő szer gyomorbal ellen, hathatós élvagygyerjesztő és gyomorerosztó, a vesék működésére szerfelett kedvező hatású. Nemesak Magyarországon és más európai államokban, hanem Amerikában is a legjobb hírnének örvend. 5 kilós kosárúveg bérmentve, postautánvét mellett 12 kor. Ganovszky Gusztáv fenyőborovicska-gőzfőzdetársaság, Szepessombot. (Szepes m.) 166

KELTETŐGÉPEK díjtalanul próbára. Keltetőgépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok száz kitűnő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarországából, melyek bármely díjtalanul megküldetnek. Keltetőgépek tyuk-, liba-, fogoly-, fészén- és kacsofajásokhoz. Keltetőgépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedüli készítője G. HÉK, Reisenberg 3. szám, bei Wien. — Ezen szakmában egyedüli gyár. 690

Eladó bérház! Budapest (IX., Mester-u. 12. sz.) a Ferenz-körut közelében, 175 □ m. Villamos megálló. Felvilágosítással ugyanott a háztulajdonos szolgál. — Ügynökök kizárva.

Védjük a vetést, pusztítsuk azok ellenségeit.

Az én, cs. és kir. mezőgazdasági kísérleti állomás által tenyésztett bacillusaim segí enek. Minden egér, mely belőle eszik, megfertőzött a többieket. Minta, érték nélkül, franko 2 k., egy cső, kb. 2000 egéryuk részére elegendő. Gazdasági egyesületeknek engedmény. 10 cső vételénél a k. 1.50, külföldben utávét. Kimla János, droguista, Prág, VII/903. b. d. Ausstellung 3934

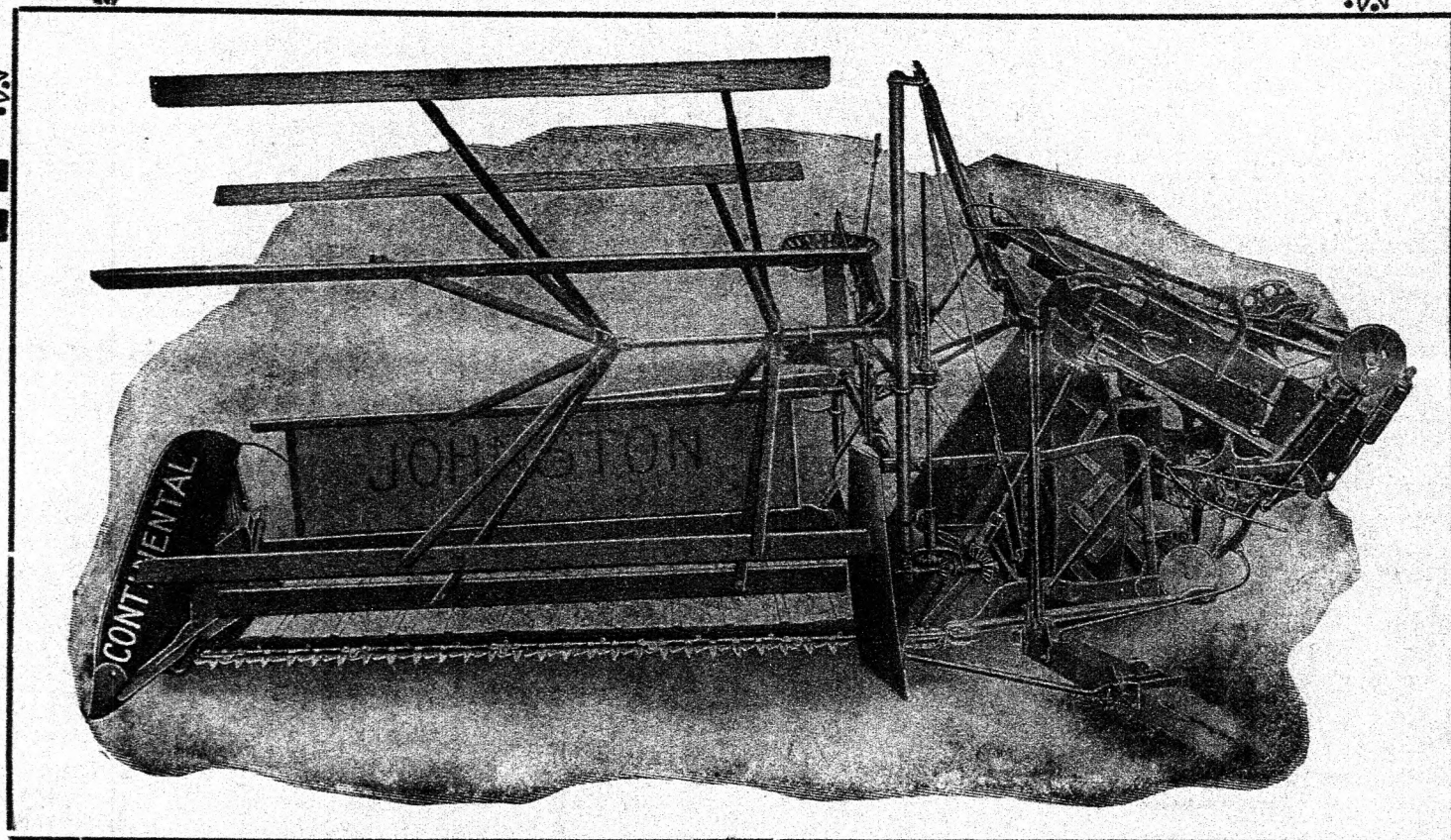
LEGYEK konyhából, kamrából, mézszárszékéből, istállóból, vagothírdő biztonság elűzetnek, ha a lakat LEGY-BONODORRAL meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 □-méterre, 5 klg. leírással 6 kor. franco utánvétell. Megrendelhető FODOR FERENCZNÉL Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 287

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyers lenkórót szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépelet lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernau) orosz lenmagot.

Nedves falak gyökeres száraztatétele, istálló-menyezetek tökéletes páramentesítésre, szab. „Kosmos“ hornyolt aszfaltlemezrel kitűnően bevált. Felvilágosítást ad: Greif Antal mernök Budapest, VIII., Salfstrom-utca 10. (Telefon.)

A The Johnston Harvester Co.

legmodernebb amerikai speciális aratógépgyár, mely a magyarországi használatra szánt gépeket teljesen a hazai viszonyokra alkalmazva készíti.

JOHNSTON

kévekötő aratógépek
marokrakó aratógépek
fűkaszálók
szénaforgatók és gyűjtő-

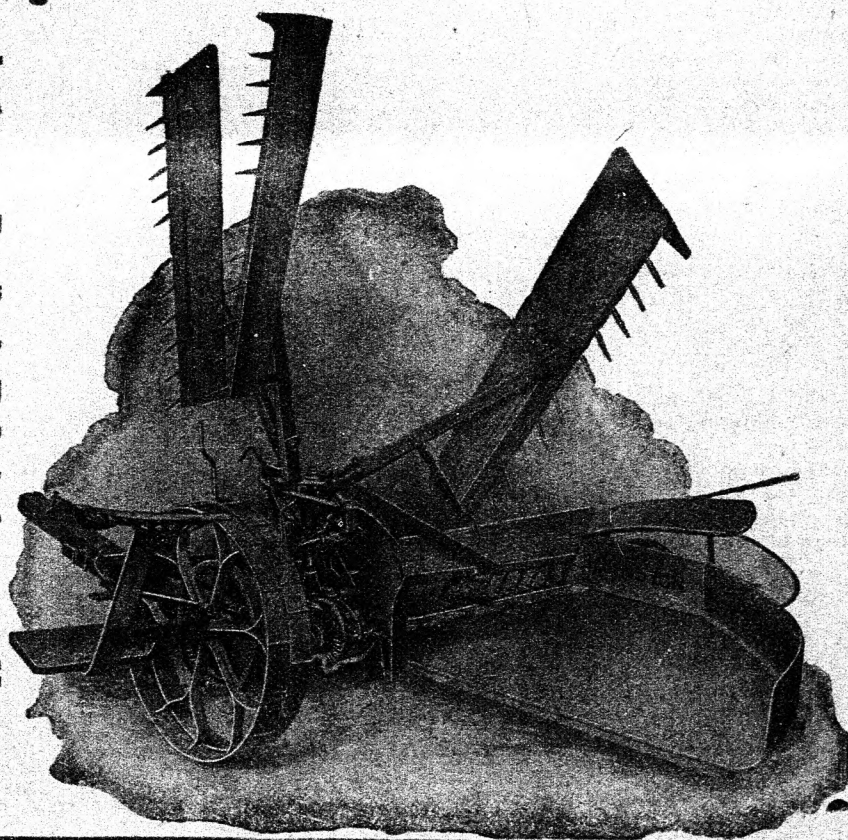
gépek a legtokéletesebb szerkezetű, legkönnyebb kezelésű és legmegbízhatóbb munkateljesítésű e nemű gyártmányok a világon.

A „JOHNSTON” aratógépek dőlő gabonában is jó munkát végeznek.

Az 1907-iki idényben 1600 „JOHNSTON” gép talált Magyarországon legelőkelőbb uradalmi körében elhelyezésre; 1908-ra már eddig is beérkezett több mint ezer darabra szóló utánrendelés a „JOHNSTON”-gépre birtokosainak meglegedését minden dicséretnél meggyőzőbben bizonyítja:

VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR

Melichár Ferencz Bächer Rudolf
Budapest, VI., Nagymező-utcza 68. szám.

Itt
min
...
A I

B
b
E

Föld

Ujju

A M

és

g

IX.

b

gy

áll

hol

g

z

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

g

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér betűtáronként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér betűtáronként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a munkaadó birtokos vagy bérlő címének kitételével közölünk. Kis Hirdetések előre fizetendők.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szándékos levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Földbirtokosok figyelmébe!

Díjmentes állásközvetítés!
A Magyar Gazdatisztok és Erdélyiek Országos Egyesülete (Budapest, IX., Ullói ut. 25.) felhívja a t. birtokos és bérlő urak figyelmét állás-közvetítő osztályára, hol gazdatisztok a legkülönbözőbb állásokra elő vannak készítve. Az állás-közvetítés teljesen díjmentes. Megkeresés esetén az egyesület igazgatósága a betöltendő állásra megfelelő gazdatisztot ajánl a tulajdonosnak az illeték bizonyítványmásként és addigi munkabérszere vonatkozó adataikat megküldi. Tisztelettel felkérjük a t. birtokos és bérlő urakat, hogy gazdatiszt állás-közvetítés esetén a tulajdonos által ajánlott állás-közvetítő osztályt igénybe vegyék szíveskedve.

Betöltendő állás

Okleveles, nőtlen gazdatiszt, ki nagyobb gazdaságot önállóan már vezetett, 1500 katasztrális holdas gazdaság önálló vezetésére kerestetik. Fizetése évi 1200 korona, teljes ellátás (mosáson kívül) és megtelelés esetén szeptember hótól kezdve a fűszta jövedelemből százalékosan is részesül. Személyes bemutatkozás szükséges. Bérnőleltes Gyöngyösménk. 3937

Nagy gazdaságba kerestetik egy

nőtlen, hosszabb gyakorlattal bíró gazdatiszt, ki a magtár, raktár kezelésben, valamint a gazdasági könyvek vezetésében is teljes jártassággal bír. Ajánlatok bizonyítványmásként és fizetési igények megjelölésével nagylángi birtokadalom intézőségére Nagyláng (Fehér megye) címre küldendők. 3913

Horti gazdaságomba egy gyakorlati

keresek azonnali beépítésre. Pályázók bizonyítványmásként, melyek vissza nem küldetnek, küldjék Klein Miksa Vecsés, Pest megye címre. 3954

Horti gazdaságomba egy megbízható

gazdatisztat keresek azonnali beépítésre. Pályázók bizonyítványmásként, melyek vissza nem küldetnek, küldjék Klein Miksa Vecsés, Pest megye címre. 3955

Egy 2000 holdas birtokgazdász

résztvevő olyan intéző gazdatisztot kerestetik, ki belterjes gazdaságokban hosszabb ideig sikeresen működött. Ajánlatok bizonyítványmásként, melyek vissza nem küldetnek, Strasser János Budapest, Váci-utca 34. keretnek. 3957

Majorgazdát keresek 1500 holdas

gazdaságomba, ki eddig is mint ilyen önállóan működött. Jelenlegi alkalmazottam betegség okozta szolgáltatáskeptelensége folytán beépítésre azonnali. Ajánlatok küldjék bizonyítványokkal és igényeik megjelölésével pályázatukat, mely május hó 15-én lejár, hozzájárulást Ováry Ferenc birtokbérlő Gyöngy, Tolna megye. 3956

Állást keresők

Gazdatiszt, 40 éves, nős, íz., kis családdal, 23 évi gyakorlattal, melyből legutóbb egy gazdaságban teltt 13 évet, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, egyszerűen az irtó teendőket is. Junius 1-én beépítésre állást keres. Címre a kiadóhivataltban. 3935

Önálló intéző állást keres, jelenleg

felmondatlan állásban lévő, intéző okl. gazda, 14 évi mezőgazdasági gyakorlattal állást oly állással cserélne fel, hol kényelmes lakása lenne és megköszölné. Címre a kiadóhivataltban. 3858

Gazdatiszt 12 évi praxis

maljus 1-ére, egy 36 éves, róm. kath. vallású, nős, gyermektelen, ki a kassai tanintézetnél gyakorlati vizsgát jó eredménnyel tett, beszél magyar, német és szerb nyelveken, teljesen megbízható, erélyes, józan életű, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gazdaság összes ágában teljes jártassággal bír, úgy mint állattenyésztést, hizlálást, növény-, dohány-, szőlő-, cukor-éremelés, tenésztést stb. Szíves megkeresések „Józan életű” jelleg alatt a kiadóhivataltba kéretnek. 3901

A gróf Esterházy-féle

földmivesséskolát június végén több, részben a katonasorozáson már túllevő növendék végzi, kiknek egy része feleséges is. Mindannyi egyszerű földmivés, ki a gazdaság és szőlőművelés minden ágában jártas. Ezeket igénybe venni önalót forduljanak a bér megjelölése mellett az iskola igazgatóságához Csákvárra. 3776

Ispáni vagy ehhez hasonló állást

keres 15 éves praxisú, földmivesséskolát végzett, róm. kath., nős, gyermektelen, 34 éves, gazdaság összes ágában teljes jártassággal bír, kis-igényű, józan életű, fáradságot nem kímélő egyén. Az állást azonnal elfoglalhatja. Címre „Gazdatiszt” jellegre, Nagyvárád, poste restante. 3900

Elsőrangú, intelligens üzlet-

vezető, szerző, gazdasági és földbirtokosoknál 10 év óta kitanútt bevezető, 1908 április 15-től állást vállal. Szíves megkeresések „Üzlet-vezető” jelleg alatt a lap kiadóhivataltba kéretnek. 3933

Gazdatiszt állást keres, föld-

művelés, állattenyésztés, állatgyógyászat, de különösen a sertésvesz elleni oltásokról védekezés, erdő-, szőlő- s pinczekezelés, nemkülönbön az egyszerű s a kettős számítások vezetése és azoknak felülvizsgálásában teljes jártassággal bír, 48 éves, róm. kath. vallású, okleveles gazdatiszt, aki jelenleg is egy mosonméggyei hírmegy uradalomban mint számvéví és ezzel kapcsolatosan mint szőlő- és pinczekezelőt van alkalmazva, uradalom vagy egy nagyobb gazdaságban mint intéző állást keres. Ajánlatok küldjék megjelölésével pályázatukat, melyek vissza nem küldetnek, küldjék Klein Miksa Vecsés, Pest megye címre. 3954

Horti gazdaságomba egy megbízható

gazdatisztat keresek azonnali beépítésre. Pályázók bizonyítványmásként, melyek vissza nem küldetnek, küldjék Klein Miksa Vecsés, Pest megye címre. 3955

Egy 2000 holdas birtokgazdász

résztvevő olyan intéző gazdatisztot kerestetik, ki belterjes gazdaságokban hosszabb ideig sikeresen működött. Ajánlatok bizonyítványmásként, melyek vissza nem küldetnek, Strasser János Budapest, Váci-utca 34. keretnek. 3957

Majorgazdát keresek 1500 holdas

gazdaságomba, ki eddig is mint ilyen önállóan működött. Jelenlegi alkalmazottam betegség okozta szolgáltatáskeptelensége folytán beépítésre azonnali. Ajánlatok küldjék bizonyítványokkal és igényeik megjelölésével pályázatukat, mely május hó 15-én lejár, hozzájárulást Ováry Ferenc birtokbérlő Gyöngy, Tolna megye. 3956

Állást keresők

Gazdatiszt, 40 éves, nős, íz., kis családdal, 23 évi gyakorlattal, melyből legutóbb egy gazdaságban teltt 13 évet, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, egyszerűen az irtó teendőket is. Junius 1-én beépítésre állást keres. Címre a kiadóhivataltban. 3935

Önálló intéző állást keres, jelenleg

felmondatlan állásban lévő, intéző okl. gazda, 14 évi mezőgazdasági gyakorlattal állást oly állással cserélne fel, hol kényelmes lakása lenne és megköszölné. Címre a kiadóhivataltban. 3858

Földmivesséskolát jó sikerrel

szorgalmas, erélyes, gazdasági teendőket jártas, ev. ref. vallású, nőtlen fiatalember, írónki, gyakorlata, nyári kiserítői vagy bármilyen gazdasági állást keres azonnali vagy bármikor beépítésre. Szíves megkeresések „Cs.” jelleg alatt Csánád megye, Nagyvárád post restante kéretnek. 3901

Állást keres bármikor beépítésre

43 éves, nős, gyermektelen egyén, ki egy közepesül szőlészeti, borsászati szakiskolát jeles sikerrel végzett s mint vizsgázott gazdatiszt 15 évi gyakorlattal bír. Emeltt szakmája bármely ágában minden tekintetben megtehető, szőlő-, pincze- és mezőgazdasággal egybekötött állást is elfogad. Beszél magyarul, románul, keveset németül, állást azonnal is elfoglalhat. Szíves megkeresések a lap kiadóhivataltba „Szorgalmas” gazda címen kér. 3925

Táj-, virág-, gyümölcs- és

konyhakertész, valamint a mezőgazdasághoz is kitanútt ért, állást keres. Az állást azonnal is elfoglalhatja, nős, gyermektelen, németül, török is beszéli, kanizsoképes, szerény, igényű, higgadt természetű, körültekintő, szorgalmas. Címre a kiadóhivataltban. 3933

Segédgazdatiszt vagy ehhez

hasonló állást keres azonnali beépítésre, róm. kath. vallású, 22 éves, gyermektelen, 6 tá gazdaságban nevelkedett, magyar, német és tót nyelvet bír, egy nagyobb intenzív kezelt uradalomban 4 évi gyakorlatilag képzett, gazdaság összes ágában, valamint a cukoréremelés, növénytermelés, állattenyésztés, hizlálásban, nagyobb tehénzetben, sertés-nyésztésben, magtár-, raktárkezelésben és irtó munkákban teljesen jártas, szíves megkeresések „B.” jelleg alatt, B. restanté, Aszód, Pest megye. 3932

Földmivesséskolát végzett, íz.

tel, fiatalember, több évi gyakorlati rendelkezéssel, 50-60 korona évesen gazdaságban, valamint a segédgazdatiszt vagy hasonló állást keres azonnali beépítésre. Címre: Roth Mátyás Köbánya, Alsó vaspálya-utca 5. sz., ajtó 8. 3943

Egy gazdasági főnököpéssé 30

éves, nős, íz., gyermektelen, gazdaságintézően egyformán működő, okleveles és előbbi működő bizonyítványokkal ellátva azonnali beépítésre állást keres. Címre: Szántó Pál Kisláng, Fehér m. 3944

18 éves felső kereskedelmi

érettségizett Ham részére keresek olyan gazdaságban gyakorlani állást, ahol 2 évet eljuthatna. Címre: Silberstein Samu, Pusztá-Alsóbenyő, u. p. Felsődabas. 3946

Gazdasági tanintézetet jó sikerrel

végzett, ev. ref. vallású, 23 éves, hódoltelezett-ségeket eleget tett okl. gazdaság, mint kezdő, szerény díjazás mellett írónki állást keres. Ajánlatok küldjék megjelölésével pályázatukat, melyek vissza nem küldetnek, küldjék Klein Miksa Vecsés, Pest megye címre. 3954

Ispáni vagy segédgazdatiszt állást

keres azonnali beépítésre 6 és fél évi gyakorlattal bíró, 28 éves, keresztény, földmivesséskolát végzett, nőtlen ember, ki a bel- és külgazdaságban, valamint minden irtó teendőket teljes jártassággal bír, egy nagyobb grófi uradalomban 4 évig segédgazdatiszt minőségben volt. Szíves megkereséseket kér Papp Károly Szigetvár. 3950

Földmivés- és tejgazdasági

szakiskolát végzett, 25 éves, róm. kath., 4 évi gyakorlatot intenzív kezelt híres uradalomban szerzett segédgazdatiszt állást keres. Gazdatiszt ízlésképűs, n. p. Rapp, Nőgrád m. 3907

Gazdasági tanintézetet jó sikerrel

végzett, nőtlen, négyévi praxisú, melyből három évet belterjes gazdaságban töltött, mely idő alatt úgy a tenésztést, állattenyésztést, valamint a cukoréremelés területén bő ismereteket szerzett, mielőbbi beépítésre ellenőr. esetleg segédgazdatiszt állást keres. Szíves megkeresések „Keszthelyi gazdaság” jellegével a kiadóhivataltba kéretnek. 3699

Állást keres okleveles gazdaság

intéző évi gyakorlattal. Ért cukoréremeléshez, tehén-nyészt, hizlálás, szőlőműveléshez. Beszél magyarul, németül. Esetleg kiserítői állást is elfogad. Levelek „Arany” jellegre a kiadóhivataltba kéretnek. 3908

Uradalmi kertész, nős, kertelés

végzett, beszél magyarul, németül, nagy uradalmakban 13 évig dolgozott, a kertészet minden ágában jártas. Ajánlatot kér Kólos János Nagyszombat, Alsókölváros 145. 3970

Önálló kezelőtiszt állást keres

akadémiai végzettségű, 18 éves, róm. kath., 13 éves gyakorlattal bíró, szerény igényű, 38 éves, íz. vallású, nőtlen egyén. Címre P. N. jelleg alatt Csönoplya, Bács-Bodrog megye, poste restante. 3973

Ispáni állást keres április hó 15,

vagy május hó 1-re egy 13 évi gyakorlattal bíró, szerény igényű, 38 éves, íz. vallású, nőtlen egyén. Címre P. N. jelleg alatt Csönoplya, Bács-Bodrog megye, poste restante. 3973

Önálló gazdatiszt állást keres jun.

1-ére, egy 30 éves, íz. vallású, gyermektelen, a kesztői gazdasági akadémiánál gazdatiszt vizsgát tett egyén, ki gyermekkor óta nagyobb uradalmakban szerette a gyakorlatot, kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik. Címre megüdvöszt a kiadóhivataltban. 3972

Állatok

Yorkshirei választott malacok

císlányban 1 korona 20 filléret eladók a kértornyulaki gazdaságban Pápa mellett. 3894

Megvételre keresek néhány darab

fehészőru tiszta fajú mangalicát felbuzgott anyasertést és egy kánt. Szíves értesítést kér Zemplén István kaszár Királyfű, u. p. Eggek, Hont megye. 3910

Cselédhiány miatt eladom

let birkáim, elsősorban a 10 db telivér törzst. Lőzert Kázmán Kázmán, (posta és vasút Nagy-Igmánd). 3860

Rambouillet tenyésztésű, ki-

lövő szép példányok eladók a jákabszállási uradalomban Jászó, Fejér megye. Ugyanott kerestetnek megvételre 6 db vészen áment, fehér, kondorított mangolicza tenyészkanok. szőrű mangolicza tenyészkanok. 3896

Beállítani való és híztott sertéseket

keresek. Ajánlatokat az ár megjelölésével alant eljuttatni. Címre: Csornai sertés-telep Csornán. 3953

Yorkshirei tenyész sertés- és

malacz-állomány egyszerre vagy egyenként, minden áron eladó, ingatlan eladása folytán. Ugyanott fajbaromfi eladó. Címre: Erhardt Sándor Köbánya, előjáróság íz. 2. 3940

Eladó polandchnai tenyészsertés

malacz! A tisztavérű polandchnai kamuti tenyészben 90 db fiatal fölbuzgott tenyészkecske és 15 db fiatal tenyészkan van eladó. Megtekinthető és megvehető Kamuti-pusztán, Békés megye, posta és vasút-állomás B.-Csaba. 3952

200—300 drb angol tej-

nyész anyajuhot keresek megvételre. Ajánlatokat az ár megjelölésével Schlesinger Flópp Mátyásfűgyes, (Tréncsén m.) címre kérek. 3999

Eladó tenyészállatok a Pusztai

Újpeji uradalom (u. p. Nagykanizsa) többszörösen első díjjakkal kitüntetett tenyészteiből telivér szimmenthali tenyészbikák, telivér westfalai kanok és kozás állomány kiváló minőségben kaphatók. 3960

40 darab tizenegyi hónapos

miskarótt malaczok eladó Bústyán-háza vasúti állomás közelében fekvő birtokomban. Megkeresések Kriesfalussy M.-Sziget, Jókai-u. 36. szám alá czimzendők. 3958

Yorkshirei tenyészállatok,

eredeti Angliából importált, legnagyobb fehérfejű egyenes ivadéka, minden nem és kor elősúlyra legelőcsőbb áron eladó. Hat és nyolc hetes választott malacok darabonként 15-21 korona. Megrendelések: Frey Károly hercegi uradalmi intézőhöz Pusztafűves, Pest m. 3974

Eladó bika. A székelly kirendelt-

ség által Svájcából importált Montefoni tehénkeletű származó 2 éves, gyönyörűen fejlett, tiszta fűjbika eladó. Gyarmathy Sándor Székelyudvarhely. 3961

Eladó átvészelt York-

shirei tenyész sertés és pedig 1 drb 5 éves meddő kecske ára 15-20 korona, 3 drb szőlőkecske és 1 drb szülő kan 9 hónapok 4 100 kor. Göbel Péter Isván Pusztá-Fokköz, u. p. Szehalom, Békés megye. 3962

1 éves, erdélyi magyar

Ökör-tinó

nagyobb mennyiségben eladó BOGDÁNYFY GÁBOR esztényi gazdaságában, posta: Esztény, vasútállomás: Választ-Bonchida, sürgöny-cím: Xp. Bogdányfy Pánczölcsé Esztény. Kívánatra állomásra kocsit küldetk. 3939

Elsőrendű

Bonyhádi faj

vöröstarka

Ökör- és üször-jurkat

1—2—3 éves korban, továbbá hizlálásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas vagy friss fejűs teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerit bármily mennyiség szállítására vállalkozik

Neizer Antal, Dombóvár

Tolna megye.

Muraközi

hidegvérű (nori) igaz

tenyész-

lovak

és tenyészmeének

vásárlásánál közvetlen a

tenyésztektől, segítkezé-

semet felajánlom s a folyó

évben Muraköz és vidéken

tartandó lóvásárok jegy-

zékét kívánatra szívesen

küldöm. Elsőrendű referen-

ciák rendelkezésre állnak!

Címem:

idősb Heinrich Mór

lóvásárló ügynöksége

Csáktornyá (Muraköz)

Sürgönczim:

Heinrich Senior,

Csáktornyá. 5729

A „KIS HIRDETÉSEK” folytatása 1003. oldalon van.

Erdélyi Kereskedelmi

Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak

jármos ökrök, tinók,

sertések, juhok, lovak és

egyéb tenyész- vagy hasz-

nálai állatok beszerzésére

és azokat felelőség mellett

gyorsan és jutányosan di-

rekt forrásból közvetítik.

Cím: Erdélyi Kereskedelmi

Társaság Kolozsvár, Szent-

egyház-utca 2-ik szám.

Telefon 311. 424

15 drb kiváló

telivér

simmenthali

bika

1 1/2—2 éves, eladásra

felállítva

Pajzs Gyula

gazdaságában

Rácalmás, Fejér m. 581

Ökrök ::

Néhai Nagy Miklós utó-

dánál, Nagy Dénes bir-

tokosnál, mindig fiatal

erdélyi

jármos

ökrök

és 1 éves ökrök

kapható. Levélczim

NAGY DÉNES

birtokos, Torda, Erdély.

Kiválóan csontos

nemes és jófejűdedű

Bonyhád-

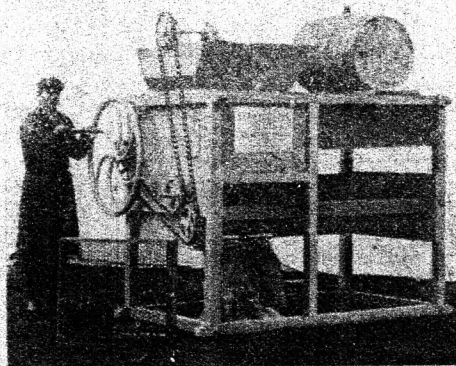
Simmenthali

keresztelésből eredő

1

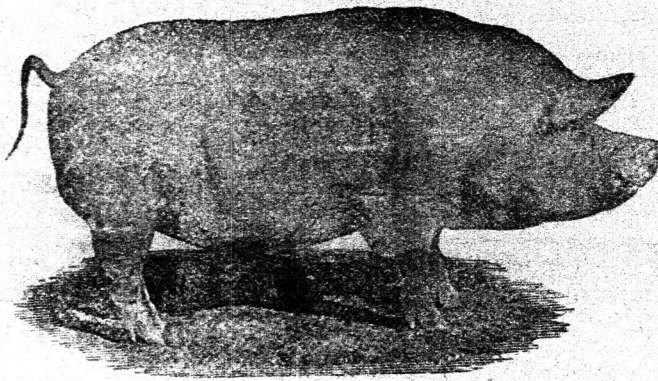
GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
 hajlandó vagyok elvállalni; éptég
 mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.
 Érdeklődők kéreknek, hogy alkalmi időmbe forduljanak.
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Ne vegyünk melasz keverékeket!
 Az egyedül megbízható erőtakarmány az, melyet a gazda maga állít elő! Ajánljuk szabadalmazott automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő
Agrikultura melasz erőtakarmányt készítő gépeinket
 kézi- vagy hajtórőre berendezve! 3-4 waggon áru előállításánál a gép ára már megtérül.
 Melasz, szárított répszélet, korpafélék, mindenféle mütrágyák, „Agrikultura” org. trágya, anyitelen csomózat, stb. árusítása.
AGRIKULTURA MEZŐGAZDÁKAT ELLÁTÓ R-T. iroda és mintatelepe
Budapest, V., Zoltán-utca 12.
 Sürgőnyezim: OXYGÉN. Telefon: 99-43.

Nagy fehér nemesített Yorkshire fajszerűs.

Vevőimet van szerencsém ez-úton tudatni, hogy becses rendeléseiket most megújítani kérem, miután a vész elmúltával az állomány teljesen rendben van. Jelenleg készletben vannak 3 hónapostól kezdve 1 éves koczák és kanok. Továbbá eladásra kerül több százeletti 2 és 3 éves

tenyészkocsa látható hasas állapotban súly szerint napi árban. Ezekre előjegyezni szükséges. — **Berni törzstenyészetéből** van csak 10-12 hónapos bika. A tenyészetek országos törzskönyvelve vannak és az eddigi kiállításokon I díjat nyertek.

Eckstein Fülöp Lugos, bolduri gazdaság.

Hirdetmény.

Az ujszentiváni (Torontál m.) tejszövetkezet **Alfa-Separátor**

főlözőgépe

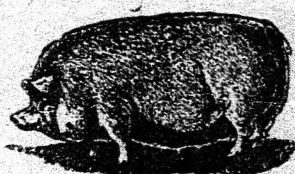
(turbín hajtással) teljes felszereléssel együtt eladó. A gép telje en jó karban van. **Árrendmény 50%**. Tudakozódni lehet a szövetkezet **felszámoló bizottságánál.** 620

GŐZEKE
Acetylen-lámpák.
 Éjjeli szántásoknál gőzekre különösen alkalmasak, mert nap-pali fényt adnak.
Automobil-lámpák.
 Kőzi-, kocs-, spritzbogn-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-
Acetylen-lámpák.
BÁRDI JÓZSEF
 Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,
 Fővárosi Orfeum mellett.
 Telefon 4100. Sürgőnyezim: Pneumatik.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Sertéseladások és vételek

URL REZSŐ
 sertésbizomnyosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Pölgári sertézfőde bérpalota.)
 Telefon: 97-05 Interurbán.
 Fejvilágosítással készséggel szolgál.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

mag-gabona- burgonya- faszén- gyapju- **ZSÁK** behordási- kazal- repcze- rostaalj- waggon- **PONYVA**

„HUNGÁRIA“ kettős kézi kévekötelek favéggel. Szőlőötő ő fonal kötelek, zsákzsinegek, lópokrócok, csomagoló vászna.

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagár. kölcsönintézet.
 Vétel, eladás és cserélés.
BUDAPEST, Arany-János-utca 10. szám.
 Sürgőnyezim: **NAGELA BUDAPEST.**
 Vidéki telefon: 35-92.

Magyar gyártmányu

kétdéprendszerü

Gőzekéket

a legtekéletesebb kivitelben készít:
GANZ és TÁRSA
 Vasöntő- és Gépgyár Részvény-Társulat
BUDAPESTEN, X., Kőbányai-ut 31. sz.
 Részletes leirással és ajánlattal szivesen szolgálunk.